

ACTIVITEITENVERSLAG 2006

DE VLAAMSE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

VAIS

WOORD VOORAF	4
INLEIDING	6
Malawi als derde partnerland	7
De samenwerking met Mozambique	11
De samenwerking met Zuid-Afrika	13
ZUIDWERKING	16
Voedselzekerheid	17
De strijd tegen hiv/aids	22
Gezondheidszorg	29
Duurzaam ondernemen	31
Humanitaire bijstand	37
NOORDWERKING	40
Sensibilisering via de media	41
Ontwikkelingseducatie	43
Gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking	46
De vierde pijler	48
Duurzaam consumeren	49
BIJLAGEN	50
Middelen	51
Overzicht lopende projecten 2006	53

Als welvarende deelstaat is Vlaanderen het aan zichzelf verplicht zijn internationale verantwoordelijkheid en solidariteit met minder welvarende volkeren op te nemen. Dat doen we ook, met steeds meer overtuiging. Sinds 1999 steeg de begroting voor ontwikkelingssamenwerking van 6,6 miljoen euro naar 17,5 miljoen euro in 2006. De Vlaamse regering deed daar voor 2007 nog een serieuze schep bovenop. In 2007 zal ik dan ook een budget van 21,8 miljoen euro ter beschikking hebben voor ontwikkelingssamenwerking, een kwart meer dan vorig jaar. Met dit activiteitenrapport wil het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) laten zien waarvoor dat budget wordt gebruikt. U zult merken dat Vlaanderen in het Zuiden wel degelijk structurele resultaten kan boeken.

Het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking ging officieel aan de slag in april 2006 – met een belangrijke nieuwe stap in de uitbouw van een efficiënte, slagvaardige en resultaatgerichte Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Het VAIS heeft de opdracht het beleid uit te voeren en op te volgen, zowel in het Noorden als in het Zuiden. Zowel in de Noordwerking als in de Zuidwerking concentreren we ons op een beperkt aantal thema's. Zo vermijden we verspillende versnippering en bevorderen de kwaliteit en de samenhang van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Om die thematische samenhang beter uit de verf te laten komen, kreeg dit activiteitenrapport meteen ook een thematische structuur mee.

Het Vlaamse beleid voor ontwikkelingssamenwerking oriënteert zich op de Millenniumdoelen voor Ontwikkeling, die de 191 lidstaten van de Verenigde Naties in 2000 hebben ondertekend. Daarbinnen leggen we eigen accenten en zorgen we voor een geografische focus. We concentreren ons op zuidelijk Afrika, waar in 2006 bijna 70 procent van het budget werd besteed. In die regio zijn Zuid-Afrika en Mozambique al langer prioritaire partners van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Dankzij een forse budgetverhoging konden we daar in 2006 een derde partnerland aan toevoegen. De keuze viel op Malawi: het armste van de zes minst ontwikkelde landen in zuidelijk Afrika, dat per hoofd van de bevolking toch het kleinste volume aan internationale hulp krijgt. In overleg met de Malawinese overheid focussen we er vooral op het verbeteren van de voedselzekerheid en de volksgezondheid.

Naast landbouw en voedselzekerheid concentreren we de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking vooral op onderwijs, gezondheidszorg en de strijd tegen hiv/aids. Naar die strijd ging in 2006 28 procent van het Vlaamse budget voor ontwikkelingssamenwerking. Met UNAIDS heeft Vlaanderen een structurele overeenkomst gesloten voor de aidsbestrijding in zuidelijk Afrika. Daarvoor is 3 miljoen euro uitgetrokken. Eén miljoen daarvan wordt integraal besteed in Malawi. Vlaanderen ondersteunt de acties van UNAIDS op drie domeinen: preventie, kinderen en vrouwen. Alles samen besteedt Vlaanderen in de periode 2006-2009 in zuidelijk Afrika 12 miljoen euro aan de strijd tegen hiv/aids: 3 miljoen in Zuid-Afrika (Provincie Vrijstaat), 6 miljoen in Mozambique (Provincie Tete) en 3 miljoen via UNAIDS.

Dat het leeuwendeel van het Vlaamse budget naar de Zuidwerking gaat, ligt voor de hand. Maar die Zuidwerking heeft een draagvlak nodig in het Noorden, in Vlaanderen. We hebben solidaire burgers nodig, gedreven actiegroepen, geëngageerde gemeentebesturen, verantwoordelijke consumenten en media die oog blijven hebben voor wat in het Zuiden gebeurt. Daarom blijft het VAIS volop werk maken van educatie en sensibilisering en steunt het initiatieven die streven naar eerlijke(r) handel en mondiale solidariteit. Met succes: gemeenten halen de banden met zustersteden in het Zuiden aan, Vlaamse

ontwikkelingsfondsen investeren in microfinanciering, fair trade producten, maar ook andere labels voor duurzame handel, raken steeds meer ingeburgerd. Vlamingen beseffen dat solidariteit met het Zuiden broodnodig is – en dat ze resultaten afwerpt.

Ik hoop dat ook dit activiteitenrapport tot die sensibilisering zal bijdragen. Veel leesplezier!

De Vlaamse minister van Ontwikkelingssamenwerking

Het VAIS officieel van start

Op 1 april 2006 begon het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) officieel zijn activiteiten. Het VAIS heeft als missie bij te dragen tot armoedebestrijding in het Zuiden en draagvlakverbreding voor ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen. Zijn taken en bevoegdheden zijn:

- bilateraal samenwerken met partners in het Zuiden
- financiële steun leveren aan niet-gouvernementele organisaties die actief zijn, zowel in Vlaanderen als in het Zuiden, aan de gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en aan microfinancieringsinstellingen
- samenwerken met multilaterale organisaties zoals UNAIDS en de Wereldgezondheidsorganisatie
- de Vlaamse bevolking sensibiliseren voor de Noord-Zuidkwestie en er een breder draagvlak voor te creëren
- diverse noodhulpinterventies en humanitaire bijstand financieren.

In de loop van 2006 werd de beheersovereenkomst tussen het VAIS en de Vlaamse Regering voorbereid. De beheersovereenkomst legt de wederzijdse rechten en verplichtingen vast, zodat de uitvoering van het beleid helder en doorzichtig kan worden opgevolgd en bijgestuurd. Daarnaast kwam een afsprakennota tot stand tussen het VAIS en het departement Internationaal Vlaanderen, twee nevenschiktelijke partners die gemeenschappelijke beleidsdoelstellingen nastreven.

INLEIDING

MALAWI ALS DERDE PARTNERLAND

In 2006 werd Malawi het derde partnerland van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, naast Zuid-Afrika en Mozambique. In de loop van het jaar werden officiële contacten gelegd en brachten verkennende missies de noden van het land in kaart. Op vraag van Malawi zelf wil Vlaanderen zich in de samenwerking focussen op voedselzekerheid.

WAAROM MALAWI?

Past in Vlaamse beleidsprioriteiten

In zijn beleidsbrief 2005-2006 had minister Bourgeois aangekondigd dat het budget ontwikkelingssamenwerking vanaf 2007 zou worden verhoogd. Die budgetstijging gaf Vlaanderen de

financiële armslag om de samenwerking met een nieuw partnerland op te starten. Op 28 april 2006 besloot de Vlaamse Regering dat Malawi het derde partnerland zou worden, naast Zuid-Afrika en Mozambique. Die beslissing past in de Vlaamse beleidsprioriteiten, waarin de geografische focus op zuidelijk Afrika ligt. Bovendien maakt Malawi deel uit van de groep van minst ontwikkelde landen (MOL).

SAMENWERKINGSPROGRAMMA IN DE STEIGERS

Verkennde missies

Tijdens twee verkennende missies werden de eerste officiële contacten aangeknoopt tussen vertegenwoordigers van de Malawische en de Vlaamse regering. Daarnaast werden gesprekken gevoerd met internationale donororganisaties, de Delegatie van de Europese Commissie, de Verenigde Naties en vertegenwoordigers van

Selectie na vergelijkende studie

De keuze voor Malawi vloeide voort uit een vergelijkende studie van de MOL-landen, aan de hand van een reeks indicatoren.

- Malawi is het armste land van de vijf MOL-landen in zuidelijk Afrika, met een BBP van 165 USD per inwoner (cijfers Wereldbank, 2004). Met een HDI-index van 165 heeft het een zeer lage graad van menselijke ontwikkeling.
- Omdat het over weinig eigen inkomstenbronnen beschikt, is het land sterk aangewezen op buitenlandse hulp. Van de vijf MOL-landen heeft Malawi het kleinste volume inkomende ontwikkelingshulp per hoofd van de bevolking, namelijk 43 USD (OESO/DAC cijfers 2004).
- Behoorlijk bestuur is er in opbouw en de regering levert inspanningen om de corruptie te bestrijden. Op de Corruption Perception Index (2005), die de perceptie van corruptie door deskundigen weergeeft in een ranglijst van minst corrupte landen, staat Malawi op de 97ste plaats, op een totaal van 158 landen. Bovendien heeft het land internationale conventies op het gebied van mensen-, vrouwen-, kinder- en arbeidsrechten ondertekend.
- Malawi grenst aan Mozambique, een van de huidige partnerlanden, en meer bepaald aan de provincie Tete, waar Vlaanderen een aantal initiatieven op het gebied van gezondheidszorg steunt.
- Malawi kent verschillende initiatieven op het gebied van donorcoördinatie, die bovendien afgestemd zijn op de nationale strategie op het gebied van armoedebestrijding, zoals opgenomen in de Poverty Reduction Strategy Paper (PRSP). Dat stelt de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in staat om efficiënt op die initiatieven aan te sluiten.

MALAWI

het middenveld. Al die contacten brachten de context in kaart waarin Vlaanderen initiatieven kan ontplooiën. Ze reikten ook de nodige informatie aan om een Memorandum of Understanding tussen Malawi en Vlaanderen op te stellen. In dat document zijn de samenwerkingsprincipes tussen beide partners opgenomen. Het vormt de basis voor alle toekomstige activiteiten.

Focus op voedselzekerheid

Net zoals dat voor Mozambique en Zuid-Afrika het geval is, wil de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zich inpassen in het beleid van het partnerland. Uit de verkennende missies bleek duidelijk dat de prioriteiten van het nieuwe partnerland landbouw en voedselzekerheid zijn. Op vraag van de nieuwe partner heeft Vlaanderen er dan ook voor gekozen om te gaan samenwerken in de sector voedselzekerheid. Bij het uitwerken

Mais: belangrijkste teelt van Malawi

van de Vlaams-Malawische initiatieven zal Vlaanderen streven naar donorcoördinatie en aansluiting zoeken bij acties van andere donoren.

MALAWI

De Republiek Malawi ligt in het zuidoosten van Afrika en is 118.484 km² groot. Het land grenst aan Tanzania, Zambia en Mozambique en telt 12.341.170 inwoners. Malawi is de huidige naam voor het voormalige Britse protectoraat Nyasaland. Nyasa was de naam van het grote meer dat in het oosten voor een groot deel de natuurlijke grenzen van Malawi bepaalt. De huidige naam van het meer is Malawimeer. De hoofdstad is Lilongwe.

Recente geschiedenis. Op 6 juli 1964 werd Malawi onafhankelijk onder leiding van Dr. Hastings Banda. Die leidde het land ongeveer dertig jaar en voerde het eenpartijstelsel in. In 1994 werden verkiezingen georganiseerd waaraan meerdere partijen konden deelnemen. Malawi koos voor het meerpартijstelsel en een nieuwe grondwet werd afgekondigd in 1995. Verkiezingen in 2004 brachten de huidige president Bingu Wa Mutharika aan de macht. Zijn ambtstermijn bedraagt vijf jaar.

Ontwikkeling. Malawi bekleedt op de Human Development Index van 2006 de 166ste plaats, op een totaal van 177 landen. Volgens schattingen van de VN lijdt 1 op 2 kinderen onder vijf jaar in Malawi aan chronische ondervoeding en is daardoor niet volgroeid. Zo'n anderhalf miljoen mensen lijdt dagelijks honger. De levensverwachting bedraagt er amper 40 jaar. Meer dan 55% van de bevolking moet rondkomen met minder dan 1 USD per dag.

Economie. De Malawische economie is grotendeels op landbouw gericht. Daarnaast zijn de voornaamste economische sectoren visserij en bosbouw (38%), industrie (18%) en diensten (44%). Kleinschalige landbouw levert ongeveer 80% van de voeding die in eigen land geconsumeerd wordt. De commerciële productie van tabak,

thee, katoen en suiker staat in voor het merendeel van de economische activiteit en groei in de landbouwsector. Tabak is daarbij het voornaamste exportproduct.

Landbouw. De belangrijkste teelt in het land blijft maïs, hoewel cassava en andere wortelgewassen stilaan in opmars zijn. De meeste landbouwactiviteiten zijn op overleven gericht, maar de totale productie blijft ver onder het minimum om gezinnen een jaar lang te kunnen voeden. De meeste Malawiërs die in landelijke gebieden wonen, werden het voorbije decennium meer dan eens geconfronteerd met voedseltekorten. Velen gaan werken bij families uit de middenklasse, in ruil voor geld of voor voedsel. Naast de lage landbouwproductiviteit dragen ook slecht ontwikkelde markten, periodes van droogte en overstromingen en de beperkte toegang tot kredietverstrekking en productieve landbouwgronden bij tot honger en armoede.

Werken aan oplossingen. De overheid werkt samen met de internationale donorgemeenschap aan oplossingen. Zo heeft ze een succesvol subsidieschema opgezet dat kleinschalige boerenbedrijven in staat stelt om meststoffen aan te kopen tegen de helft van de commerciële prijs. Een bijkomend duwtje in de rug is de kwijtschelding van de schuld door het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Het IMF en de Wereldbank verklaarden begin september 2006 dat het land voldoende inspanningen had geleverd om te voldoen aan het Heavily Indebted Poor Countries-initiatief. Het HIPC-initiatief is één van de voornaamste instrumenten om de schuld van landen met een zware schuldenlast te verlichten. Het is bedoeld als eerste stap op de weg naar een grondigere, grotere en snellere schuldverlichting.

DE SAMENWERKING MET MOZAMBIQUE

De samenwerking met Mozambique is geconcentreerd op de gezondheidszorg, en dan vooral de strijd tegen hiv/aids. Een programma dat het technisch onderwijs moet ondersteunen, is in voorbereiding.

De strategienota 2006-2010.

In dit vijfjarenprogramma worden de krachtlijnen van de samenwerking vastgelegd.

- De samenwerking moet passen in het tweede armoedebestrijdingsplan (Plano de acção para a Redução da Pobreza Absoluta, 2006-2009) van de Mozambikaanse overheid. De doelstellingen van dit armoedebestrijdingsplan zijn gekoppeld aan de millenniumdoelen van de Verenigde Naties.
- De samenwerking wordt gefocust op twee sectoren: gezondheid en technisch onderwijs.
- De samenwerking in de gezondheidssector omvat steun aan de expansie van de basisgezondheidsdiensten en steun voor de strijd tegen hiv/aids en andere seksueel overdraagbare aandoeningen in de provincie Tete, alsook algemene steun aan de ontwikkeling van human resources in de gezondheidssector. Daarnaast trekt Vlaanderen jaarlijks twee miljoen euro uit voor begrotingssteun aan het Mozambikaanse Ministerie van Volksgezondheid (PROSAUDE) in het kader van de zogenaamde Sector Wide Approach (SWAp). Om het principe van donorcoördinatie in de praktijk om te zetten, zijn er afspraken gemaakt met de Deense ontwikkelingssamenwerking.
- De samenwerking in de onderwijssector past in het PIREP, een geïntegreerd programma van de Mozambikaanse overheid voor de hervorming van het technisch en beroepsonderwijs en van de beroepsopleiding.
- De transversale thema's waarrond wordt samengewerkt zijn hiv/aids, gender en duurzame ontwikkeling.

Deze krachtlijnen vloeien voort uit de besprekingen met de Mozambikaanse minister van volksgezondheid, dr. Paulo Ivo Garrido. Minister Garrido sprak zich tevens uit voor geografische concentratie op de provincie Tete.

Officieel bezoek

Het was op 17 mei 2006 dat de Mozambikaanse minister van volksgezondheid, dr. Paulo Ivo Garrido, officieel op bezoek was bij Vlaams minister Geert Bourgeois om van gedachten te wisselen

over de samenwerking tussen Vlaanderen en Mozambique op het gebied van gezondheid en de strijd tegen hiv/aids.

Nadien bracht minister Garrido een bezoek aan de faculteit geneeskunde van de Universiteit Antwerpen en het Prins Leopold Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen dat meewerkt aan een project voor de strijd tegen hiv/aids in de provincie Tete.

Jaarlijkse Consultatie

Op 29 en 30 mei 2006 vond in Brussel de eerste Jaarlijkse Consultatie tussen Vlaanderen en Mozambique plaats. De Mozambikaanse delegatie werd geleid door vice-minister van Buitenlandse Zaken Henrique Banze. De Vlaamse delegatie werd geleid door Vlaams minister van Buitenlands Beleid Geert Bourgeois. Het is tijdens deze bijeenkomst dat een akkoord werd bereikt over de gezamenlijke strategienota voor de periode 2006-2010. De strategienota werd op 14 juli door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

MOZAMBIQUE

Kantoor in Maputo

De samenwerking met Mozambique wordt sinds 2006 vanuit Maputo opgevolgd door een voltijdse expert van het VAIS. Sinds september beschikt het agentschap ook over een eigen kantoor in Maputo

De provincie Tete

De provincie Tete ligt centraal in Mozambique. Ze heeft een oppervlakte van meer dan 100.000 km² en telt 1,5 miljoen inwoners (14 inwoners/km²). Omwille van het klimaat woont het grootste deel van de bevolking in het noorden en het noordoosten van de provincie.

Economie. De provincie wordt opgedeeld in drie landbouwzones: noord, centrum en zuid. Het noorden is redelijk productief en vruchtbaar, terwijl het centrum en het zuiden minder productief zijn en te lijden hebben onder de droogte. De landbouw is vooral overlevingslandbouw. De provincie heeft een sterke veeteelttraditie. Tete heeft enorme steenkoolvoorraden die geëxporteerd worden. Verder vindt men in de provincie de Cahora Bassadam die jaarlijks 2000 megawatt produceert en energie levert aan Zuid-Afrika, Zimbabwe en Mozambique. De dam werd eind 2006 door de Portugezen overgedragen aan de Mozambikanen.

Armoede en welzijn. De armoede in Mozambique is gedaald van 69,4% in 1997 naar 54,1% in 2003, maar er zijn grote regionale verschillen. In de provincie Tete is 82,3% van de bevolking arm en wordt 43,6% als extreem arm beschouwd. De Wereldgezondheidsorganisatie bestempelt de chronische ondervoeding als een noodsituatie. Bijna de helft van de kinderen tot 4 jaar is ondervoed. Ondervoeding is één van de belangrijkste doodsoorzaken bij kinderen tot 5 jaar.

Hiv/aids. Het aantal volwassen Mozambikanen (15-49 jaar) dat besmet is met hiv is gestegen van 8,2% in 1998 naar 16,2% in 2004. Omdat de besmettingsgraad in de centraal gelegen provincie Tete (26% in Tete Stad) nog hoger ligt dan het landelijke gemiddelde, heeft Vlaanderen enkele jaren geleden doelbewust gekozen om haar samenwerking op deze provincie te concentreren.

DE SAMENWERKING MET ZUID-AFRIKA

Voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking was Zuid-Afrika in 1994 het eerste partnerland. De samenwerking is wel ingrijpend geëvolueerd: van louter steun aan Vlaamse ngo's die in Zuid-Afrika actief zijn tot directe samenwerking met de Zuid-Afrikaanse overheden.

Programma's

Aanvankelijk steunde Vlaanderen een reeks vrij heterogene projecten. Intussen spitst de financiering zich toe op grotere programma's. Die lopen langer en richten zich op een beperkt aantal thema's. Ze zijn bovendien geconcentreerd in drie provincies: KwaZulu Natal, Vrijstaat en Limpopo, waar ze zijn ingebed in volgende nationale en provinciale ontwikkelingsprogramma's:

- een vijfjarenprogramma gestart rond landbouw en voedselzekerheid (KwaZulu-Natal)
- een vijfjarenprogramma rond jobcreatie en de ontwikkeling van kleine en micro-ondernemingen (Vrijstaat)
- een programma rond de preventie van hiv/aids voor plattelandsjongeren (Vrijstaat).
- een programma rond bedrijfsbeheer in de landbouw (Limpopo)

De programma's worden aangestuurd vanuit de provinciale departementen en mikken vooral op capaciteitsopbouw bij de armste bevolkingsgroepen. Het VAIS neemt intensief deel aan projectcomités en laat businessplannen en grondige baselinestudies opmaken, waarmee de impact van de projecten zowel kwantitatief als kwalitatief kan worden gemeten.

Langetermijnverbintenissen

De samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika is multi-sectoriaal en ligt vast in een bilateraal akkoord, een Memorandum of Understanding en, specifiek voor ontwikkelingssamenwerking, een strategienota die op regelmatige tijdstippen wordt bijgewerkt. Momenteel is de strategienota 2005-2009 van kracht. Om de twee jaar vergaderen Vlaanderen en Zuid-Afrika in een Gemengde Commissie over alle domeinen van samenwerking. Deze maakt de balans op van de activiteiten

Katoenplantage in KwaZulu Natal

tijdens de voorbije periode en maakt de planning voor de volgende jaren. Voor ontwikkelingssamenwerking wordt jaarlijks vergaderd in de Jaarlijkse Consultatie. Dit ruimer perspectief laat toe ook de ontwikkelingssamenwerking in een breder kader en op langere termijn uit te werken.

Jaarlijkse Consultatie

Op 24 april 2006 vond in Pretoria het jaarlijkse overleg met de projectpartners plaats. Tijdens die Annual Consultation werd afgesproken dat het VAIS de partners die instaan voor de uitvoering van de projecten en de programma's voortaan om de zes maanden zou samenbrengen voor een rondetafelgesprek. Dat moet de netwerking verstevigen, zowel tussen de provincies als tussen de programma's. Tegelijk moet het de onderlinge informatiedoorstroming verbeteren. Op die manier kunnen de partners actief zoeken naar oplossingen voor gezamenlijke aandachtspunten.

ZUID-AFRIKA

GEOATLAS - Copyright 1998 Graphi-Ogre

Limpopo, KwaZulu Natal en Vrijstaat

Limpopo is de meest noordelijke provincie van Zuid-Afrika. Ze is 123.900 km² groot en telt 5.273.637 inwoners. Omdat ze grenst aan Botswana in het westen, Zimbabwe in het noorden en Mozambique in het oosten wordt ze ook the gateway to Africa genoemd. De voorbije jaren is de economie gestaag gegroeid, vooral dankzij de groei van de landbouw, de electriciteitssector, het toerisme en de mijnindustrie. Toch blijft Limpopo een van de armste gebieden in Zuid-Afrika. Het is een overwegend rurale provincie, geplaagd door armoede, droogte, en onvoldoende toegang tot basisvoorzieningen. De hoofdstad is Polokwane, het voormalige Pietersburg.

KwaZulu Natal is het land van de Zulu-natie, in het zuidoosten van Zuid-Afrika. De provincie heeft een oppervlakte van 92.100 km². Er wonen 9.426.019 mensen.

De hoofdstad is Pietermaritzburg. In KwaZulu Natal ligt ook Durban, de grootste havenstad van het land. Door de grote diversiteit in klimaat en bodems heeft de provincie een zeer groot landbouwpotentieel. Belangrijke landbouwproducten zijn suiker, citrusvruchten, mais, sorghum, katoen, hout en veeteelt. Grote delen van het platteland worden echter nog lang niet optimaal en duurzaam benut, zodat de rurale gebieden nog veel armoede en voedselonzekeerheid kennen.

De centrale provincie **Vrijstaat** is 129.450 km² en telt 2.706.776 inwoners. De hoofdstad is Mangaung (Bloemfontein). Vrijstaat heeft uitgestrekte graaslanden en graanvelden. De belangrijkste bron van werkgelegenheid zijn de goudmijnen, maar de hoge werkloosheid blijft de provinciale overheid zorgen baren.

Limpopo

Hoofdstad van KwaZulu Natal: Pietermaritzburg

Stadsbeeld van Bloemfontein (Vrijstaat)

National Youth Day 2006 in een schooltje in Mangaung (Vrijstaat)

Ook projecten in Marokko

Van 1999 tot 2004 was ook Marokko een partnerland van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. De samenwerking met Marokko werd niet verlengd. Uiteraard blijft het VAIS de projecten opvolgen die voor 2004 werden opgestart. Daarin gaat veel aandacht naar het creëren van gelijke kansen voor vrouwen en kinderen. In die groep staan ongehuwde moeders, weeskinderen en straatkinderen centraal: Vlaanderen wil de samenleving sensibiliseren voor het recht van vrouwen en kinderen om aan het maatschappelijke leven te participeren en toegang te krijgen tot sociale voorzieningen.

Daarnaast beogen de projecten het belang van onderwijs, preventieve gezondheidszorg en duidelijke rechtspositie in de verft te zetten. Daarom worden initiatieven ondersteund die de participatie van vrouwen en kinderen aan alfabetiserings- en vormingsprojecten stimuleren en hen toegang geven tot preventieve gezondheidszorg.

ZUIDWERKING

VOEDSELZEKERHEID ALS PRIORITEIT

Millenniumdoel 1: het aantal mensen dat in extreme armoede leeft moet in 2015 zijn gehalveerd in vergelijking met 1990. Dat betekent:

- het halveren van het aantal mensen dat rond moet komen van minder dan een dollar per dag
- het halveren van het aantal mensen dat lijdt aan honger.

De bestrijding van honger en armoede is het hoofddoel van alle ontwikkelingssamenwerking. Eigenlijk dragen alle domeinen hun steentje bij om het eerste millenniumdoel te halen. In 1990 leefden meer dan 1,2 miljard mensen in extreme armoede: ze hadden een inkomen van minder dan een dollar per dag. Bovendien was 20% van de bevolking in de ontwikkelingslanden ondervoed. In 2015 moet dat percentage teruggebracht zijn tot maximaal 10%. Om daar toe bij te dragen, richt Vlaanderen zich sinds 2005 specifiek op programma's die voedselzekerheid ondersteunen.

Wereldwijd is er sinds 1990 vooruitgang geboekt, zowel wat het inkomen betreft als wat de dagelijks beschikbare voedselhoeveelheid aangaat. Toch bestaan er wereldwijd nog sterke regionale verschillen.

Zuidelijk Afrika: crisisgebied

In zuidelijk Afrika blijft het aantal mensen dat honger lijdt toenemen. Van het ondervoede deel van de wereldbevolking leeft een kwart in sub-Sahara Afrika. Een derde van de bevolking in de regio is chronisch ondervoed. Zuidelijk Afrika wordt sinds enkele decennia getroffen door periodes van grote droogte, die veel oogsten doen mislukken. Daarnaast doet hiv/aids zijn nefaste invloed ook op de landbouwsector gelden: arbeidskrachten en productiviteit nemen sterk af, vooral in rurale gebieden waar gezinnen voor hun dagelijkse

voeding afhankelijk zijn van overlevingslandbouw. Donoren en regeringen hebben de laatste jaren weinig prioriteit gegeven aan de landbouwsector. De voedselproductie in zuidelijk Afrika wordt bovendien belemmerd door bodemdegradatie, waterschaarste, gebrekkige landbouwtechnieken, zwakke infrastructuur en handelsbarrières.

Wat is voedselzekerheid?

Volgens de Voedsel-en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) is er sprake van voedselzekerheid 'wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en nutritioneel kwaliteitsvolle voeding, zodat een actief en gezond leven mogelijk is.' Voedselzekerheid omvat dus verschillende componenten:

- beschikbaarheid van voedsel: de continuïteit moet gewaarborgd zijn, zowel op landelijk niveau als op het niveau van de huishoudens. Cruciaal daartoe is niet alleen de hoogte van de landbouwproductie, maar ook de kwaliteit van de transport- en marktinfrastructuur
- toegang tot voedsel: het land en de gezinnen moeten over genoeg inkomen beschikken om voedsel aan te kopen
- betrouwbare voedselkwaliteit: de landbouwgewassen en de voeding moet ziektevrij, nutritioneel evenwichtig en voldoende gediversifieerd zijn
- voedselverdeling en -samenstelling: traditionele nutriëntrijke gewassen werden vaak vervangen door zeer

VOEDSELZEKERHEID

eenzijdig basisvoedsel. Bovendien kunnen mensen door hun slechte algemene gezondheidstoestand niet genoeg nutriënten opnemen en is de verdeling van het voedsel in de huishoudens ongelijk, vaak ten koste van vrouwen en jonge kinderen.

Wanneer niet aan al de opgesomde voorwaarden is voldaan, leven mensen in een permanent onzekere en risicovolle leefsituatie. Een kleine tegenslag - het uitblijven van de regens of plots stijgende voedselprijzen – kan dan tot ondervoeding leiden.

ZUID-AFRIKA

Zuid-Afrika illustreert de wereldwijde paradox dat de technische vooruitgang ons wel in staat stelt voldoende voedsel te produceren, maar dat tegelijk in grote delen van de wereld nog honger wordt geleden. De Zuid-Afrikaanse landbouw is geïntegreerd in de wereldeconomie: ongeveer een derde van de landbouwproductie wordt ge-

exporteerd. Naast deze goed ontwikkelde commerciële sector doet een groot aantal huishoudens aan overlevingslandbouw: ze produceren net genoeg om in de eigen behoeften te kunnen voorzien, maar brengen geen overschotten voort die hun een inkomen kunnen opleveren. Een derde groep zijn de zogenaamde 'nieuwe boeren', die dankzij de landhervormingen landbouwgrond ter beschikking hebben gekregen. Ook zij produceren doorgaans te weinig, door gebrek aan kennis, infrastructuur en middelen.

Investeren in voedselzekerheid

In KwaZulu Natal investeert Vlaanderen rechtstreeks in voedselzekerheid. Over een periode van 5 jaar gaat 7,5 miljoen euro naar het programma Empowerment for Food Security. De regering van KwaZulu Natal doet daar nog eens 4,2 miljoen euro bovenop. De doelen van het voedselzekerheidsprogramma:

Geiten: diversifiëring van de voeding

- de landbouwproductie verhogen
- de toegang tot de markt verbeteren en de koopkracht versterken
- de nutriëntenopname verbeteren door te sensibiliseren voor kwaliteitsvolle en gevarieerde voeding.

Door die verschillende invalshoeken geïntegreerd te combineren, probeert men de effectiviteit van het programma te verhogen. Het programma besteedt aandacht aan landbouwtechnische aspecten, maar ook aan vermarkting, transportinfrastructuur, hygiëne en voedseldiversificatie.

Problemen op huishoudelijk niveau

De hoofdpartner is het provinciale departement van Landbouw, dat wordt bijgestaan door de departementen van Onderwijs en Gezondheid. Het programma wordt geïmplementeerd in samenwerking met de lokale gemeentebesturen. Dat is nodig om de initiatieven zo dicht mogelijk bij huishoudens te brengen. Het knelpunt in KwaZulu Natal is immers dat de toegang tot voedsel op huishoudelijk niveau ongelijk verdeeld is: voor 35% van de bevolking is een continu beschikbare, evenwichtige en kwaliteitsvolle voeding niet gewaarborgd. Anderzijds beschikt KwaZulu Natal over vruchtbare grond, water en een gunstig klimaat. In principe zouden de landbouwopbrengsten moeten volstaan om iedereen te voeden en de overschotten te exporteren.

Workshop baselinestudy

Ongeschoolde landbouwers in Makhatini

Actieplan per gemeente

De eerste fase van het programma is opgestart in 8 gemeenten, verspreid over 4 districten. In 2006 werd vooral gewerkt aan de organisatie. Het operationele team werd gevormd, met programmamanagers voor de noordelijke en zuidelijke regio en een opleidingscoördinator. Ook is een stuurcomité opgericht dat het programma moet opvolgen. Het bestaat uit vertegenwoordigers van de betrokken departementen (Landbouw, Onderwijs en Gezondheid) en van het VAIS.

Ook is een nulmeting (baselinestudy) opgezet. In elke gemeente worden alle relevante gegevens verzameld: landbouwpotentieel, inkomensniveau, specifieke voedselproblemen, enzovoort. Dat is nodig om de vorderingen te kunnen meten, maar ook om per gemeente een actieplan te ontwikkelen dat op de specifieke behoeften is toegesneden.

Gevoed door lopende projecten

Het nieuwe voedselzekerheidsprogramma wordt gevoed door inzichten en ervaringen uit enkele oudere projecten, die in 2006 nog liepen of werden afgerond. Het gaat om projecten die traditionele gewassen opnieuw in de voedselketen introduceren, het potentiële landgebruik met geavanceerde GIS-fotografie in kaart brengen, landbouwinformatiecentra opzetten, ongeschoolde landbouwers in Makhatini ondersteunen en de lokale bevolking stimuleren om duurzaam met land en water om te springen.

VOEDSELZEKERHEID

Mrs Dunywa bij de opening van haar restaurant

Een inkomen uit traditionele voeding

In grote delen van zuidelijk Afrika is het dagelijkse dieet verarmd en erg eenzijdig: de voedselrijke traditionele gewassen die mensen vroeger in hun moestuintjes kweekten, hebben plaatsgemaakt voor monoculturen die de landbouw kwetsbaar maken, terwijl kinderen ondervoed blijven door gebrek aan vitamines, mineralen en eiwitten. Tegelijk is ook veel kennis over die traditionele voeding verloren gegaan.

Om traditionele recepten te inventariseren en in ere te herstellen, is een wedstrijd georganiseerd waarin mevrouw Dunywa de hoofdprijs won. Ze kreeg een kitchen container, keukengerei en tafels en stoelen: alles wat ze nodig had om in Ezingoleni een restaurant voor traditionele voeding te kunnen beginnen.

De gebrekkige elektriciteits- en watervoorziening dreigde wat roet in het eten te gooien, maar eind oktober 2006 kon mevrouw Dunywa – samen met twee medewerkers - haar eerste gerechten serveren. Ze verdient nu 400 Rand per dag – een behoorlijk bedrag, als je weet dat een huishoudhulp in de stad ongeveer 100 Rand per dag krijgt. Mevrouw Dunywa is dan ook erg opgezet met haar restaurantje. Zodra de problemen met de watervoorziening zijn opgelost, wil ze het zeker uitbreiden.

MALAWI

Mede door de droogte werd Malawi in 2005-2006 geconfronteerd met een van de ergste voedselcrisissen uit zijn geschiedenis, amper 3 jaar na de laatste droogteperiode. Vijf miljoen mensen - 40% van de bevolking - had voedselhulp nodig om te kunnen overleven. Daardoor vielen Malawiërs terug op één maaltijd of zelfs minder per dag. Onderzoek heeft echter aangetoond dat de meeste plattelands huishoudens er zelfs in een normaal jaar niet in slagen genoeg basisvoedsel te produceren.

Op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in september 2006 had president Bingu Wa Mutharika al verklaard dat de armoedebestrijding zich vooral moet toespitsen op voedselzekerheid en landbouw. Samenwerkingsinitiatieven tussen Vlaanderen en Malawi zullen zich dan ook in die sector ontplooiën. Momenteel pakt men in het land de voedselzekerheid op uiteenlopende manieren aan. Malawi streeft naar een geïntegreerde en coherente aanpak en staat op het punt een eigen voedselzekerheid- en voedingsprogramma uit te werken. De Malawische overheidsdiensten kampen echter met een schrijnend

gebrek aan capaciteit. Capaciteitsopbouw zal dus een belangrijk bestanddeel van de Vlaams-Malawische initiatieven worden.

Vlaamse steun in de steigers

Na prospectiebezoeken in de loop van 2006 besloot de Vlaamse overheid de voedselzekerheid en de landbouw in Malawi mee te ondersteunen.

Capaciteitsopbouw

Malawi wil het gebrek aan capaciteit binnen haar overheidsdiensten grondig aanpakken. Die capa-

citeitsopbouw moet hand in hand gaan met het streven naar voedselzekerheid. Aan Vlaanderen werd dan ook gevraagd of het ervoor kan zorgen dat een deskundige Voedselzekerheid en Voeding wordt aangeworven. Die zou alle activiteiten gerelateerd aan voeding en voedselzekerheid kunnen stroomlijnen en coördineren. Hij of zij verzekert tegelijk ook de verbinding tussen regering, donoren en samenleving.

Voedselproductie stimuleren

Daarnaast wil Vlaanderen in 2007 gaan samenwerken met de Wereldvoedselorganisatie (FAO) en het Malawische Ministerie van Landbouw. De doelen: lokale boerenorganisaties versterken, de voedselproductie van de lokale gemeenschappen opdrijven en diversifiëren door te zorgen voor kleinschalige irrigatie, en initiatieven aanmoedigen die de huishoudens een extra inkomen bezorgen. Het project zal ook voedingseducatie omvatten. De gedetailleerde uitwerking staat voor 2007 op het programma.

Irrigatiekanaal in Khomdedza

DE STRIJD TEGEN HIV/AIDS

Millenniumdoel 6: in 2015 is de verspreiding van ziektes als aids en malaria gestopt.

Sinds de eerste klinische bewijzen van hiv/aids 25 jaar geleden werden gerapporteerd, heeft de ziekte wereldwijd meer dan 25 miljoen mensen gedood en meer dan 65 miljoen mensen besmet. Momenteel leven wereldwijd bijna 40 miljoen mensen met het virus. Hiv verzwakt het immuunsysteem, zodat mensen gevoeliger worden voor infecties. Afrika – en dan vooral sub-Sahara Afrika – is er het ergst aan toe: de regio telt 25 miljoen hiv-geïnfecteerden en 15 miljoen aids-wezen. In grote delen van de ontwikkelingslanden vinden de meeste besmettingen plaats bij jongvolwassenen, vooral jonge vrouwen en meisjes. Van de 850.000 15-plussers in sub-Sahara Afrika die besmet zijn met het virus, zijn 500.000 van het vrouwelijke geslacht, of bijna 60% (cijfers UNAIDS, mei 2006). De vervrouwelijking van de epidemie in zuidelijk Afrika is een van de grootste uitdagingen in de strijd tegen het virus.

SAMENWERKING VLAANDEREN-UNAIDS

De mondiale strijd tegen hiv/aids is sinds 2002 een horizontale prioriteit voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Specifieke beleidsprioriteiten zijn de aandacht voor een doeltreffend en efficiënt preventiebeleid en voor de specifieke problemen van kinderen, jongeren en vrouwen. Geografisch ligt de klemtoon op zuidelijk Afrika, het epicentrum van de wereldwijdse epidemie: in 2006 was de regio goed voor 32% van alle hiv-geïnfecteerden en 34% van alle aidsdoden.

Ondertekening Samenwerkingsakkoord op 22 november 2006 door Vlaams minister Bourgeois en UNAIDS directeur dr. Peter Piot

Samenwerkingsakkoord

Vlaanderen heeft in 2006 met UNAIDS een samenwerkingsakkoord gesloten dat een beleidskader biedt voor een toekomstige structurele samenwerking tussen Vlaanderen en UNAIDS. Daarin ligt de geografische focus op zuidelijk Afrika, meer bepaald de regio van de Zuidelijk Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenschap (de Southern African Development Community, SADC), het regionale samenwerkingsverband van veertien landen in zuidelijk Afrika. Er worden acties opgezet rond enkele kerndoelen:

- de hiv-epidemie aanpakken, inclusief preventie en de impact op mensen, gemeenschappen en de sociaal-economische ontwikkeling in zuidelijk Afrika
- programma's ontwikkelen ten gunste van vrouwen, jongvolwassen vrouwen en kinderen
- politiek leiderschap aanmoedigen, op het hoogste niveau
- de strijd tegen hiv/aids integreren in ontwikkelingsplanning en -programmering
- de samenwerking met de privé-sector aanmoedigen
- samenwerkingsactiviteiten zoals gemeenschappelijke onderzoeksprojecten identificeren
- bijkomende middelen mobiliseren voor de strijd tegen hiv/aids in de SADC-regio.

DE STRIJD TEGEN HIV/AIDS

Vlaamse steun voor 3 resultaatgebieden

In het samenwerkingsakkoord ligt de regionale klemtoon op de SADC-landen. Inhoudelijk gaat veel aandacht naar preventie, naar kinderen die door hiv/aids worden getroffen en naar de vrouwelijking van de hiv/aids-epidemie, vooral in Malawi en Mozambique. In haar tweejaarlijks werk- en budgetplan hanteert UNAIDS zestien resultaatgebieden. Vlaanderen levert een bijdrage van 3 miljoen euro. Die steun loopt in de periode 2006-2009 en is bestemd voor acties in drie resultaatgebieden:

- resultaatgebied 6: preventieprogramma's voor hiv (focus op SADC-landen)
- resultaatgebied 8: kinderen getroffen door hiv en aids (focus op SADC-landen)
- resultaatgebied 7: vrouwen en jongvolwassen meisjes (Malawi en Mozambique).

SADC-landen: preventie

In de strijd tegen hiv/aids werd vroeger hoofdzakelijk in behandeling geïnvesteerd. De jongste jaren mikt men op een geïntegreerde aanpak, waarin naast behandeling ook preventie aandacht krijgt. Het belang van preventie wordt duidelijk ingezien! Dat is dringend nodig: minstens 60% van de jongeren heeft immers geen hiv-voorlichting gehad. Bovendien heeft amper 1 op 5 mensen toegang tot preventiediensten. Daarom plaatste UNAIDS in juni 2005 preventie weer hoog op de agenda. De organisatie doet dat onder meer door:

- te blijven strijden voor een prioritaire aanpak van preventie binnen al haar diensten
- mensen die met de ziekte leven te betrekken bij de beleidsvorming omtrent preventie
- de nadruk te blijven leggen op het gebruik van condooms als middel om hiv-besmetting te voorkomen
- meer jongeren toegang te geven tot informatie en condoomgebruik
- gendergevoelige geïntegreerde preventieprogramma's te versterken

- inspanningen te leveren op de werkvloer, met extra aandacht voor zwakkere doelgroepen zoals meisjes en jonge vrouwen.

SADC-landen: kinderen en hiv/aids

Hiv/aids eist ook bij kinderen een steeds zwaardere tol, direct of indirect. Jaarlijks lopen 600.000 baby's de ziekte op; het merendeel sterft voor ze vijf jaar oud zijn. In sub-Sahara Afrika zullen tegen 2010 naar verwachting 18 miljoen minderjarigen een of beide ouders aan de ziekte hebben verloren. Nu al leven miljoenen kinderen in huishoudens waar diverse gezinsleden door de ziekte zijn getroffen. Vooral meisjes worden daardoor gedwongen om vroeg van school te gaan.

UNAIDS wil in alle zwaar geteisterde landen nationale strategieën ontwikkelen en uitvoeren om weeskinderen en andere door hiv/aids getroffen kinderen te steunen. Bovendien wil UNAIDS het recht op opleiding van die kinderen waarborgen

DE STRIJD TEGEN HIV/AIDS

en hen tegen misbruik behoeden. Daarvoor werkt de organisatie onder meer samen met UNICEF.

Malawi en Mozambique: vrouwen en jongvolwassen meisjes

Malawi: acute nood

Malawi heeft een hiv-prevalentiegraad van 14,1%. Daarmee bevindt Malawi zich zowel wereldwijd als in sub-Sahara-Afrika bij de koplopers. De besmettingsgraad ligt meer dan twee keer zo hoog dan gemiddeld in sub-Sahara Afrika. Naast kinderen vormen vrouwen en jongvolwassen meisjes de kwetsbaarste doelgroep. Vaak zijn ze twee keer slachtoffer: fysiek lopen ze een groter risico op besmetting, en door hun lage sociale status moeten ze tegen heel wat vooroordelen opboksen. Sensibilisering en informatieverstrekking volstaan niet: vrouwen en jonge meisjes hebben recht op een efficiënt preventiebeleid dat hun sociale, economische en juridische achterstand wegwerkt en bouwt aan hun 'empowerment'. Daarvoor zijn grootschalige en geïntegreerde nationale initiatieven nodig.

Nationaal actieplan

Het project 'Enhancing community and national capacity to effectively address vulnerabilities of women and girl to hiv and aids' mikt op vrouwen en jongvolwassen meisjes in Malawi. Het wil een nationaal hiv/aids-actieplan voor vrouwen en meisjes ontwikkelen en uitvoeren. Daartoe zal nauw worden samengewerkt met de Nationale Aids-commissie, het Ministerie van Gender,

Kindwelzijn en Sociale Ontwikkeling, de Districten en niet-gouvernementele organisaties. Na afloop van het project moeten die instanties het nationaal actieplan zelf kunnen implementeren. Ze moeten de risico's en gevaarlijke praktijken waaraan vrouwen en meisjes blootstaan, kunnen herkennen en bestrijden. Dat moet hen minder kwetsbaar maken voor besmetting en hen vlotter toegang geven tot gezondheidsdiensten, sociaal-economische bijstand en het rechtssysteem.

Mozambique: multisectorale strategie

In 2004 had de Vlaamse Regering een UNAIDS-project goedgekeurd dat de groeiende vervrouwelijking van de hiv/aids-epidemie in Mozambique wil aanpakken. Met Vlaamse steun wil UNAIDS – in samenwerking met de Mozambikaanse overheid en met de steun van een aantal VN-actoren – een multisectoraal actieplan opstellen. Dat moet een strategie uitwerken om vrouwen en meisjes minder kwetsbaar te maken.

In november 2005 werd een Letter of Agreement ondertekend door UNAIDS en het UN Population Fund (UNPA), het uitvoerende agentschap. Een jaarplan werd opgesteld met alle betrokken organisaties: de VN-agentschappen UNFPA, WHO en FAO, de National AIDS Council (CNCS), het Ministerie voor Vrouwen en Sociale Actie en ngo's. In mei 2006 ging het project officieel van start in de provincie Tete. Zeventig mensen van verscheidene organisaties kregen een opleiding in gender, zodat ze gender-specifieke gegevens konden helpen verzamelen en analyseren om de evolutie van de epidemie te kunnen inschatten. Daarnaast werd een nationale mediacampagne in de steigers gezet. Een studie heeft de belangrijkste lacunes in de huidige aanpak van hiv/aids opgelijst. Dat onderzoek zal het multisectoraal nationaal actieplan stofferen.

SPECIFIEKE PROGRAMMA'S IN ZUID-AFRIKA

In Zuid-Afrika is de hiv-prevalentie bij volwassenen nog niet gestabiliseerd. Bij zwangere vrouwen blijft de besmettingsgraad zelfs stijgen. De epidemie treft vooral jonge vrouwen en meisjes.

DE STRIJD TEGEN HIV/AIDS

Een flink deel van de Zuid-Afrikanen gelooft overigens niet dat ze risico lopen met hiv besmet te raken. Het gevolg daarvan is dat 2 miljoen Zuid-Afrikanen niet eens weten dat ze besmet zijn. Naar schatting is 20 procent van de bevolking tussen 15 en 49 jaar besmet. Onder seksueel actieve jongeren tussen 15 en 25 jaar is 1 op 4 geïnfecteerd met hiv/aids. Elke dag worden 2.000 mensen geïnfecteerd. De snelste groei van het virus vindt plaats onder tieners, 15-19-jarigen.

Lopende projecten

VCT-projecten

Voluntary Counselling and Testing (VCT) is de belangrijkste hefboom om aan de preventie en de behandeling van hiv te werken. Voor elke tien personen die een VCT-sessie ondergaan, wordt 1 infectie vermeden. Daarom keurde de Vlaamse Regering al in 2003 een eerste VCT-project goed voor Vrijstaat, ten belope van 600.000 euro. Dat

project moet mensen ertoe aanzetten zich te laten testen en zich medisch en psychosociaal te laten begeleiden. Het moet de toegang en het gebruik van kwaliteitsvolle VCT te verhogen, vooral in rurale gebieden. Extra aandacht gaat naar jongeren, die de grootste risicogroep voor hiv/aids vormen. In 2004 werden een parallel VCT-project voor Limpopo goedgekeurd, ten belope van 800.000 euro. Dat bedrag ging ook naar een project voor Home Community Based Care (HCBC), dat in de thuiszorg vernieuwende en duurzame manieren zoekt om zorg te dragen voor zieke en stervende mensen. De VCT-projecten in Vrijstaat en Limpopo lopen in 2007 af.

Wezen en kwetsbare kinderen

In 2004 werd een project voor KwaZulu Natal geformuleerd (500 000 Euro) dat zich toespitst op Orphans and Vulnerable Children (OVC). Wezen en kwetsbare kinderen zijn immers de grootste slachtoffers van de pandemie. In het project worden voor die kinderen gemeenschapshuizen gebouwd en wordt voor hen een zorgsysteem geïmplementeerd.

Vrijstaat: Youth and Community Wellness

Ervaringen en inzichten uit bovenstaande projecten – vooral uit de VCT-projecten – worden meegenomen in het nieuwe programma rond hiv/aids, dat van 2007-2011 in Xhariep (Vrijstaat) loopt. Dat programma heeft VAIS in 2006 geformuleerd. Het Youth and Community Wellness Programme (Welzijnsprogramma voor Jeugd en Gemeenschap) stelt 3,750 miljoen euro ter beschikking om het Xhariep District in de provincie Vrijstaat te wapenen tegen de vernietigende economische, sociale en psychologische effecten van hiv/aids. Xhariep is een ruraal en zeer afgelegen district, waarin basisvoorzieningen, donorschulp en overheidsinitiatieven erg schaars zijn. Het programma is specifiek gericht op jongeren tussen 10-24 jaar. Het besteedt aandacht aan hiv-sensibilisering, educatie en beroepsopleiding, maar bijvoorbeeld ook aan sport en cultuur: het wil bouwen aan de globale levenskwaliteit in de regio, zodat jonge-

DE STRIJD TEGEN HIV/AIDS

ren een toekomstperspectief krijgen en weerbaarder worden.

De doelen van het programma zijn:

- zorg- en ondersteuningsprogramma's ontwikkelen
- training in levensvaardigheden en capaciteitsopbouw
- gezondheidsdiensten ondersteunen en toegankelijk maken voor jongeren
- zorgen voor een ondersteunende infrastructuur voor de scholen, vooral wat betreft hygiëne, drinkwater en sanitair.

Het programma wil bestaande initiatieven verbeteren, uitbreiden en onderling integreren. Tegelijk wil het hiaten opvullen door nieuwe acties te ontwikkelen. Door een coördinerende rol op te pakken wil het programma de typische geïsoleerde donoracties overstijgen. Dat is ook de reden waarom het voortbouwt op bestaande overheids-initiatieven. De belangrijkste betrokken provinciale overheidsdepartementen zijn het departement

Onderwijs, het departement Gezondheid en het departement Sociale Zaken.

De jongeren worden in het programma benaderd via de bredere sociaal-economische context waarin ze leven. Scholieren en niet-scholieren, maar ook hun leraren, ouders en de gemeenschap worden rechtstreeks betrokken. Preventie, zorg en ondersteuning zullen geleverd worden via de scholen: de ongeveer honderd scholen die het district rijk is, worden in het programma opgenomen. Daarnaast worden ook de gezondheidsdiensten betrokken en stapt men rechtstreeks naar de gemeenschappen toe. Dat is onontbeerlijk: een belangrijke doelgroep zijn immers ook de jongeren (vooral meisjes) die voortijdig van school gegaan zijn, de zogenaamde school drop-outs.

SPECIFIEKE PROGRAMMA'S IN MOZAMBIQUE

In Mozambique doet zich een significatieve stijging van de hiv-prevalentie voor. De epidemie verspreidt zich het snelst in de provincies die door

het wegnnet verbonden zijn met de buurlanden Malawi, Zimbabwe en Zuid-Afrika. De strijd tegen hiv/aids blijft een topprioriteit voor de Mozambikaanse regering. Vooral de veralgemeende toegang van hiv-geïnfekteerden tot antiretrovirale therapie staat nu hoog op de agenda. Het ministerie van Volksgezondheid (Ministério de Saúde, MISAU) streeft een versnelde uitbreiding van hiv/aids-zorgverlening naar alle delen van het land. Daarvoor blijft de Mozambikaanse regering afhankelijk van internationale financiering en van partnerships met niet-gouvernementele agent-schappen. De ondersteuning door de Vlaamse overheid blijft dus relevant.

Geïntegreerd netwerk in provincie Tete

In 2003 besloot de Vlaamse Regering 4,6 miljoen euro te besteden aan een project om de hiv/aids-diensten in de provincie Tete in Mozambique te versterken en ze geïntegreerd te doen samenwerken. Dat moest het provinciale hospitaal in Tete ontlasten, dat overspoeld werd door hiv/aids-patiënten. Om het hospitaal heen werd een netwerk opgezet om patiënten op te vangen, te diagnosticeren en te behandelen. Tegelijkertijd is werk gemaakt van preventie.

Drie agentschappen

Met de Vlaamse steun werden drie agentschap-pen gefinancierd voor een periode van drie jaar: Artsen zonder Grenzen-Luxemburg, het Instituut voor Tropische Geneeskunde Antwerpen en het International Center for Reproductive Health van de Universiteit Gent.

Het project wilde de hiv/aids-diensten van de stad Tete en het district Moatize versterken in het kader van het 'geïntegreerd netwerk'-model, dat toen net door het Mozambikaanse ministerie van gezondheid (MISAU) was ontwikkeld. In dat model wordt een combinatie van zowel preventieve als curatieve hiv/aids-diensten verleend via de gezondheidsstructuren van de publieke sector. Het project verliep in partnerschap met de provinciale

gezondheidsdiensten en ging van start in februari 2004.

Grondige evaluatie

Eind 2006 werd een externe en onafhankelijke evaluatie van het project uitgevoerd door Health Research for Action (HERA). Het is de eerste keer dat een afgerond project van die schaal zo grondig werd geëvalueerd. Uit die evaluatie vloeide de aanbeveling voort dat de Vlaamse overheid en de drie uitvoerende agentschappen hun ondersteuningsproject het best konden voortzetten.

Resultaten

Het project werd als zeer effectief en efficiënt beoordeeld. De meeste activiteiten werden uitgevoerd zoals gepland en tegen een redelijke kost. Ook haalden ze een zeer hoge kwaliteit. Het project heeft dan ook al zeer belangrijke resultaten bereikt.

- Er is een toename van :
 - de capaciteit van het provinciaal hospitaal in Tete om aids-gelieerde pathologieën correct te diagnosticeren en te behandelen
 - het aantal mensen dat ambulant hiv/aids-zorgen krijgt
 - het aantal zwangere vrouwen en hun kinderen dat profiteert van inspanningen om de verticale transmissie van moeder naar kind te voorkomen
 - het aantal mensen dat aanklopt bij VCT-diensten
- de kwaliteit van de SOA-hulpverlening is verbeterd; meer zwangere vrouwen worden op syfilis getest
- risicogroepen krijgen vlotter toegang tot kwaliteitsvolle seksuele gezondheidsdiensten
- er is vooruitgang geboekt op het gebied van bioveiligheid.

De positieve effecten van het programma worden duidelijk geïllustreerd door onderstaande gegevens. Zowel het aantal consultaties als het starten van de aangepaste therapie neemt gestaag toe, een groei die versnelt vanaf 2004.

DE STRIJD TEGEN HIV/AIDS

Aantal personen die de ambulante HIV/Aids diensten in Tete en Moatize raadpleegt, 2003-2006

	2003	2004	2005	2006 (tot juni)
Aantal personen die maandelijks de ambulante diensten raadpleegt	1116	1580	3348	3601
Aantal maandelijks nieuwe raadplegingen	163	198	436	392
Aantal personen dat maandelijks anti-retrovirale therapie start	12	43	94	92
Aantal personen op anti-retrovirale therapie	132	652	1508	1898

Bron: MSFL jaarlijkse samenvatting van de belangrijkste statistieken

Aantal begunstigen van de "Preventie van verticale moeder-tot-kind transmissie" (PMTCT) diensten in Tete en Moatize, 2003-2006

	2003	2004	2005	2006 (tot juli)
Aantal zwangere vrouwen maandelijks gecounselde en getest	237	482	702	799
% van de prenatale cliënten gecounselde en getest	60%	73%	77%	84%
Aantal HIV+ zwangere vrouwen dat maandelijks PMTCT start	32	60	74	124
% HIV+ zwangere vrouwen dat PMTCT start	85%	87%	85%	100%
Aantal pasgeborenen van HIV+ zwangere vrouwen dat maandelijks PMTCT krijgt bij de geboorte	13	34	57	78
Geschat % vrouwen die PMTCT starten wiens pasgeborenen PMTCT krijgen bij geboorte	(85%?)	48%	35%	(32%?)

Bron: MSFL jaarlijkse samenvatting van de belangrijkste statistieken

Aandachtspunten

Toch werden niet alle beoogde resultaten bereikt. Zo is de klinische en diagnostische capaciteit van het provinciaal hospitaal nog altijd te klein. De ambitie om onderzoeksinitiatieven van hospitaal-artsen aan te moedigen bleek niet haalbaar. De laboratoriumcapaciteit van de gezondheidscentra blijft onder het beoogde niveau. Het project is er niet in geslaagd om meer gezondheidspersoneel antiretrovirale therapie te verstrekken. De opvolging van de zwangere vrouwen en hun kinderen na de initiële hiv-screening kan beter, en de ambitie om voor het provinciaal hospitaal kwaliteitsvolle tweedelijns SOA-diensten te ontwikkelen, is niet bereikt.

Aanbevelingen.

De externe evaluator HERA beveelt aan om het project voort te zetten, maar om tegelijk het ontwerp, de organisatiestructuur en het beheer van

het project bij te sturen. Zo moeten de provinciale gezondheidsdiensten en MISAU nauwer bij de planning en het beheer van het project worden betrokken. Meer aandacht moet gaan naar het versterken van de beleids capaciteit van de provinciale gezondheidsdiensten en andere lokale actoren.

Eind 2006 heeft minister Bourgeois principieel toegezegd om het project voort te zetten en daarbij rekening te houden met aanbevelingen uit het rapport.

GEZONDHEIDSZORG

Millenniumdoel 4: kindersterfte tegengaan:

- het sterftecijfer van kinderen, jonger dan vijf jaar, met tweederde terugdringen.

Millenniumdoel 5: moedersterfte tegengaan:

- het aantal gevallen van moedersterfte met driekwart verminderen.

Millenniumdoel 6: voor 2015 wordt een halt toegeroepen aan de verspreiding van hiv/aids, malaria en andere ziekten:

- de verspreiding van hiv/aids stoppen en terugdringen
- gevallen van malaria en andere ziekten stoppen en terugdringen.

Het verband tussen armoede en gezondheid ligt voor de hand. De armsten kunnen zich het slechtst tegen ziekte beschermen, lopen het meeste risico om ziek te worden en hebben doorgaans niet de middelen om zich behoorlijk te laten behandelen en verzorgen. Arme landen zijn

meestal onvoldoende in staat om hun bevolking behoorlijke gezondheidsdiensten aan te bieden. Mozambique, bijvoorbeeld, telt 700 artsen voor een bevolking van 18 miljoen inwoners, of 1 arts per 25.750 inwoners. Ter vergelijking: in België is dat 1 arts per 240 inwoners.

DE STRIJD TEGEN HIV/AIDS

De strijd tegen HIV/AIDS kan niet losgekoppeld worden van de zorg voor de volksgezondheid. Daarom investeert Vlaanderen ook in de basisgezondheidszorg en de bredere gezondheidssector. Naast HIV/AIDS wordt de bevolking van Afrika geconfronteerd met andere niet minder levensbedreigende ziekten zoals malaria en TBC. Daarnaast blijven de mortaliteitscijfers, en vooral dan de kindersterfte, hoog. De verdere uitbouw van de voorzieningen, de opleiding van gezondheidswerkers en het verhogen van de toegang tot deze voorzieningen is derhalve niet enkel noodzakelijk voor de bestrijding van HIV/AIDS. Het is een conditio sine qua non voor het verhogen van de levenskwaliteit van de mensen.

BASISGEZONDHEIDSZORG IN MOZAMBIQUE

De samenwerking met Mozambique in de gezondheidssector wordt in samenspraak met de Mozambikaanse overheid geconcentreerd in de centraal gelegen provincie Tete. Daar heeft de bevolking onvoldoende toegang tot de levensnoodzakelijke basisgezondheidszorgen. De infrastructuur is gebrekkig, de mogelijkheden voor correcte diagnose en behandelingen blijven overal ontoereikend, er is een tekort aan personeel, vooral in de afgelegen gebieden, de beschikbare fondsen zijn beperkt en het beschikbare materiaal is ondoeltreffend. De meest voorkomende ziektes in de provincie zijn malaria, diarree, hiv/aids en acute luchtwegeninfecties.

Capaciteit uitbreiden

Daarom werden in 2006 nieuwe projecten gefinancierd om de basisgezondheidszorg te versterken en het gezondheidsnetwerk uit te breiden. Met steun van Vlaanderen worden een districtshospitaal en een aantal bijkomende gezondheidsposten gebouwd.

Om het schrijnend tekort aan goed opgeleid gezondheidspersoneel aan te pakken, is in 2006 een nieuw humanresourcesproject van start gegaan. Het is de bedoeling om het aanwezige personeel navorming aan te bieden en beter te motiveren.

Begrotingssteun

Daarnaast blijft Vlaanderen deelnemen aan de Sector Wide Approach (SWAp) voor de volksgezondheid. Vlaanderen en een vijftiental andere donoren storten jaarlijks een financiële bijdrage in een gemeenschappelijk fonds. In 2006 trok de Vlaamse Regering daar 2 miljoen euro voor uit. Dat fonds spijst de begroting van het Mozambikaanse Ministerie van Volksgezondheid, dat het geld gebruikt om zijn jaarlijkse operationele plannen uit te voeren. Die plannen komen in overleg met alle betrokken donoren tot stand. Deze sectorbrede aanpak blijkt effectief: de donoren kunnen advies uitbrengen over het nationale gezondheidsbeleid, en dankzij de donorcoördinatie wordt het mes gezet in de administratieve en bureaucratische overlast voor de Mozambikaanse overheid.

DUURZAAM ONDERNEMEN

Millenniumdoel 8: werken aan een mondiaal partnerschap voor ontwikkeling

Streefdoelen:

- aandacht voor de specifieke noden van de minst ontwikkelde landen
- ontwikkelen van een open en eerlijke handels- en financiële systemen
- oplossingen uitwerken voor de schuldenlast van ontwikkelingslanden
- strategieën ontwikkelen en implementeren ten behoeve van werk voor jongeren
- ontwikkelingslanden in samenwerking met farmaceutische bedrijven toegang geven tot betaalbare medicijnen
- nieuwe technologieën beschikbaar stellen aan ontwikkelingslanden, voornamelijk informatie- en communicatietechnologie.

Het economisch klimaat in een land is een belangrijke factor voor ontwikkeling. Een vruchtbaar klimaat stimuleert mensen om een onderneming te starten en betaalde banen te creëren. Vlaanderen wil er daarom aan bijdragen dat de economie in de partnerlanden groeit. Dat doen we door hulp en advies, door betere handelskansen te bieden en door lokale bedrijven te helpen om hun producten naar het Noorden uit te voeren. Een pleiade aan instrumenten, acties en samenwerkingsverbanden wordt hiervoor ingezet. Bij dit alles dragen wij er zorg voor deze in een holistische visie te kaderen. Bedrijven en bedrijfjes moeten de kans krijgen zich te ontwikkelen, hun kennis en kunnen uit te breiden en hun producten en diensten op buitenlandse markten aan te bieden. Ons optreden is erop gericht om op een geïntegreerde wijze de verschillende segmenten van dit continuüm te ondersteunen en te stimuleren.

SPECIFIEKE PROGRAMMA'S IN ZUID-AFRIKA

Limpopo : Steun voor nieuwe boeren

Sinds het afschaffen van de apartheid is in Zuid-Afrika volop werk gemaakt van grondherverdeling. Zo ontstond een nieuwe groep landbouwers die bekendstaan als 'emerging farmers'. In Limpopo wordt gewerkt aan de ondersteuning van die 'nieuwe boeren', die wel over landbouwgrond beschikken, maar er nauwelijks in slagen om een commercieel levensvatbaar bedrijf op te bouwen.

Capaciteitsopbouw

Daar wil het door Vlaanderen ondersteunde programma iets aan doen: door te werken aan capaciteitsopbouw wil het de nieuwe boeren boven het niveau van de overlevingslandbouw tillen. In het programma ligt de focus niet zozeer op technische landbouwkennis, omdat het provinciale

Jonge handelaar prijst zijn koopwaar aan

departement Landbouw daar al vrij veel in heeft geïnvesteerd. Daarom staat vooral kennis over bedrijfsbeheer, marketing, commercialisering en financieel management centraal. De hele productieketen van de diverse gewassen wordt gescreend om betere resultaten te realiseren. Dat moet een hoger inkomen en werkzekerheid op-

DUURZAAM ONDERNEMEN

leveren en de algemene levensomstandigheden op het platteland verbeteren. Het programma richt zich op de nieuwe boeren, maar ook op de kleinschalige verwerkende landbouwindustrie en op kleinschalige toeleveranciers: zaaigoedleveranciers, bedrijfjes die irrigatie-infrastructuur leveren, enzovoort.

Agrotoerisme

In 2006 is vooral gewerkt aan het programma-onderdeel rond agrotoerisme. Daarvoor is een samenwerking opgezet tussen het departement Landbouw en de Universiteit van Witwatersrand/Johannesburg. Het onderdeel rond agrotoerisme richt zich op het Hamakuya district, een zeer arme streek in het voormalige thuisland Venda. Door agrotoerisme en educatief toerisme voor scholen te ontwikkelen, probeert men banen te creëren. Vanuit de universiteit werd al een succesvol proefproject met Amerikaanse studenten opgezet. Met Vlaamse middelen probeert men dat nu verder te ontwikkelen voor Zuid-Afrikaanse scholen en toeristen.

Vrijstaat: kleine bedrijfjes kansen geven

De provincie Vrijstaat kampt met een torenhoge werkloosheid. Dat zet veel mensen ertoe aan hun kans als ondernemer te wagen. Zo is in de regio een groot aantal micro-bedrijfjes ontstaan. Veel beloftevolle initiatieven mislukken echter of blijven hangen in de informele sector doordat de zaakvoerders de nodige vaardigheden en ondersteuning missen. De provinciale overheid wil daar iets aan doen: door opleidingen, advies en mentorschappen wil ze de informele bedrijfjes professionaliseren. Op vier locaties in Vrijstaat wil ze bedrijvencentra (business support centers) opzetten voor dienst- en adviesverlening aan Kleine, Micro en Middelgrote Ondernemingen (Small, Micro and Medium Enterprises of SMME's).

Aanbod uitgebreid

Eind 2005 had de Vlaamse Regering ingestemd met 2 programma's voor de Vrijstaat, samen goed voor 7,5 miljoen euro in de periode 2005-2009. Het programma rond de SMME's past in de Zuid-

Nieuwe marktplaats in het centrum van Mangaung (Bloemfontein)

Afrikaanse investeringen in de bedrijvencentra via het Small Enterprises Development Agency (SEDA), een recent opgerichte parastatale. SEDA focust op de aanmaak van businessplannen en zorgt ook voor financiële ondersteuning via de banken.

Dankzij de Vlaamse steun wordt het aanbod van die bedrijvencentra uitgebreid. Dat gebeurt op 3 domeinen:

- coördinatie van de opleidingen en opzetten van mentorschappen
- permanente analyse van de markt om het aanbod beter op de vraag af te stemmen
- arbeidsbemiddeling en opvolging op de werkvloer.

Inspelen op nieuwe behoeften

In 2006 werden alle voorbereidende stappen gezet om het project een solide basis te bezorgen. Zo werkt de Universiteit van de Vrijstaat momenteel aan een inventaris van de beginsituatie (baseline). Die moet alle relevante economische en sociale indicatoren verzamelen in verband met doelgroepenbeleid, plaatselijke noden, gemeentelijke investeringsmogelijkheden, marktbreedte, enzovoort. Het is immers de bedoeling om de informatiestromen tussen alle betrokken actoren te optimaliseren, zodat men beter en sneller kan inspelen op de actuele behoeften van de arbeidsmarkt.

Ingebed in breder netwerk

Intussen is het lokale team samengesteld dat in de 4 locaties zal werken. Het kabinet van de Premier van de Vrijstaat, het leidende Departement in dit programma, heeft een programmadirecteur aangeduid. Onderhandelingen lopen om het programma te associëren met het sociale investeringsplan van een grote Zuid-Afrikaanse private bankinstelling, waardoor de Vlaamse toegevoegde waarde – 3 laboratoriumfuncties in Vrijstaat – meteen zou worden ingebed in een nationaal netwerk van actief draaiende bedrijvencentra.

Het programma heeft in 2006 ook de steun van belangrijke strategische partners veroverd – wat

onontbeerlijk is voor de continuïteit. Zo hebben de gemeentebesturen van de 4 locaties opnieuw hun steun bevestigd. Harmony Gold, de op drie na grootste goudproducent ter wereld en ondanks de algemene reconversie van de mijnnijverheid nog steeds de belangrijkste werkgever in Welkom, is volop bezig zijn sociale investeringsprogramma af te stemmen op het Vrijstaatse-Vlaamse programma. Aan de bekendmaking van het programma in Welkom, een van de vier locaties, namen niet minder dan 350 lokale bedrijven deel, wat aantoonde dat het tegemoetkomt aan een reële behoefte. Het SMME-programma is een typevoorbeeld van publiek-private samenwerking.

Toerisme

Het SMME-programma wordt verrijkt met ervaringen uit een ouder project dat de ontwikkeling van het toerisme wil stimuleren, een van de belangrijkste pijlers van de Zuid-Afrikaanse economie. Het Greater St. Lucia Wetland Park (KwaZulu Natal) is een beschermd natuurgebied met erg vruchtbare turfgrond in een verarmde en onvruchtbare rurale regio. Om de bevolking alternatieven voor de landbouw aan te reiken, bestaat sinds 2005 een opleidingsaanbod voor hotelpersoneel, natuur- en cultuurgidsen en keukenhulpers. Tegelijk wordt gewerkt aan een normering voor de toeristische sector in de hele regio. De aanpak en benadering die in dit relatief kleinschalig project werden ontwikkeld én de ervaringen bij de uitvoering ervan, stonden model bij de identificatie en formulering van het budgettaire belangrijker SMME-programma.

DUURZAME KOFFIE - DE OPRICHTING VAN DE "4C ASSOCIATION"

In het debat over duurzaam ondernemen en duurzame handel is de productie en commercialisering van koffie – het meest uitgevoerde landbouwproduct ter wereld – uitgegroeid tot een symbooldossier.

Elk jaar wordt 7 miljoen ton geoogst door meer dan 70 landen, grotendeels ontwikkelingslanden.

DUURZAAM ONDERNEMEN

Veel van die landen zijn erg afhankelijk van koffie. Door overproductie en speculatie zijn de prijzen in de jaren '90 spectaculair gedaald, met rampzalige gevolgen voor miljoenen kleinschalige boeren.

Duurzaamheidscode

Intussen heeft de markt zich min of meer hersteld. Om echter een herhaling van de koffiecrisis te voorkomen, zitten de koffieproducenten, handel en industrie, regeringen en ngo's sinds 2004 samen rond de tafel om een gedragscode uit te werken die de principes van duurzaamheid en eerlijke handel moet bevorderen: de Common Code for the Coffee Community, of de 4C. 4C is een gedragscode met normen voor een duurzame productie, verwerking en commercialisering van 'groene' koffie. De code heeft oog voor zowel ecologische en sociale als economische waarden. Op termijn zou 100% van de koffiemarkt aan de minimumnormen van de gedragscode moeten voldoen.

4C beoogt een dynamisch verbeteringsproces van de koffieproductie en kan daardoor voor producenten die dat wensen tevens een opstap betekenen naar duurzame koffielabels zoals het Fair Trade Label Max Havelaar, maar ook nieuwere initiatieven zoals Utz Kapeh en Rainforest Alliance. Waar gecertificeerde duurzame koffie momenteel een beperkte afzetmarkt heeft, zijn inspanningen in de volledige sector, zoals 4C, meer dan welkom.

Vlaanderen erkent de complementariteit van deze verschillende initiatieven en ziet naast de rol van de specifieke duurzaamheidslabels ook het belang in van initiatieven die de productieomstandigheden van mainstream koffie duurzamer willen maken. Daarom had de Vlaamse overheid samen met de Duitse Ontwikkelings samenwerking (GTZ), EFICO Foundation en de Federatie van Colombiaanse koffieboeren (FNC) in 2005 een grondige praktijktest van 4C in Colombia op poten gezet. Voor de Vlaamse ontwikkelings samenwerking was dat meteen een eerste stap naar publiek-private samenwerking (PPS).

4C Association

Het succes van ondermeer deze praktijktest was zo groot dat het 4C initiatief eind 2006 werd omgevormd tot een zelfstandige organisatie: 4C Association. De 4C Association verenigt alle relevante actoren uit de koffiesector rond één gemeenschappelijk doel: permanent werken aan het verbeteren van de leef- en werkomstandigheden van de koffieproducenten en arbeiders, de rurale gemeenschappen, handel en industrie en het milieu. VAIS is stichtend lid van de 4C Association.

EEN WAARBORGFONDS VOOR MICROFINANCIERING

In 2006 is de Nobelprijs voor de Vrede toegekend aan Muhammad Yunus, stichter van de Grameen Bank en grondlegger van de microfinanciering. Microfinanciering is de verzamelnaam voor kleinschalige leningen, verzekeringen en spaarregelingen die armen in het Zuiden uit de vicieuze cirkel van de armoede kunnen wegtrekken.

Kleine startleningen

Heel wat armen in het Zuiden zijn ondernemend genoeg om de handen uit de mouwen te steken: ze zamelen blik of oude banden in, verkopen handgemaakt keukengerei, beginnen een winkelkraam, enzovoort. De startlening die ze voor die kleinschalige activiteiten nodig hebben, kunnen ze doorgaans niet krijgen – toch niet via de klassieke banken. Microfinanciering heeft die la-

Lokale bedrijvigheid in Malawi

cune opgemerkt. Lokale microfinancieringsinstellingen verstrekken meestal zeer kleine leningen (microkredieten) die gespreid kunnen worden terugbetaald.

Vooral vrouwen

Het effect van microfinanciering op de armere bevolkingslagen is groot. Dankzij microkredieten krijgen lokale boeren, marktvrouwen en jongvolwassenen de kans een handel of een eenmanszaak op te starten. Vooral vrouwen maken gebruik van microfinanciering. Daardoor heeft microfinanciering een gunstig effect op de positie van vrouwen in de samenleving.

Risicobeheer

Restaurant in Malawi

Gespecialiseerde ontwikkelingsfondsen in het Noorden proberen de microfinancieringsinstellingen in het Zuiden zo veel mogelijk werkingsmiddelen te bezorgen. Zonder die ontwikkelingsfondsen kunnen de microfinancieringsinstellingen in het Zuiden onmogelijk functioneren, omdat ze in hun eigen land onvoldoende geld kunnen mobiliseren tegen normale tarieven. Die ontwikkelingsfondsen staan bloot aan politieke en commerciële risico's. De Vlaamse ontwikkelingsfondsen vroegen daarom om ondersteuning bij het risicobeheer. De Vlaamse overheid kwam aan die vraag tegemoet en hield begin 2006 het Vlaams Waarborgfonds boven de doopvont. Dat fonds krijgt een jaarlijkse dotatie waarmee het de

erkende Vlaamse ontwikkelingsfondsen kan vergoeden als er iets fout loopt.

Twee fondsen erkend

Intussen kregen de Vlaamse ontwikkelingsfondsen Incofin en Alterfin een erkenning. Dat stelt hen in staat om voorstellen tot waarborgverlening in te dienen bij het VAIS. De eerste waarborgaanvraag van Alterfin is intussen goedgekeurd. In Togo – dat in de Human Development Index op de 147ste plaats staat en tot de groep van de minst ontwikkelde landen behoort – heeft Alterfin het microfinancieringsfonds Timpac opgericht.

Eerste waarborg verleend

Timpac is een ngo die actief is in de allerarmste landbouwstrekken van Togo en die uitsluitend werkt met kleine groepen vrouwen. Timpac geeft hen kredieten waarmee ze eigen activiteiten kunnen opstarten: de productie van maïs, rijst, sorgho, aardnoten en soja, de kweek van kleine varkens, pluimvee en kleine graseters, de verkoop van afgewerkte of verwerkte landbouwproducten, enzovoort. Timpac telt momenteel meer dan 9.000 klanten en een gemiddeld krediet bedraagt € 98. Daarnaast organiseert Timpac ook vormingsactiviteiten en heeft het een alfabetiseringsprogramma opgezet.

EX-CHANGE: DIRECTE KENNISOVERDRACHT

Microfinanciering geeft startende bedrijfjes het broodnodige financiële duwtje in de rug. Als het bedrijfje doorgroeit en aan exporteren begint te denken, hebben de lokale ondernemers heel wat kennis nodig: over vermarkting, over vernieuwende of efficiëntere productiemethodes, over subsidies, over de regelgeving rond import en export, enzovoort. Vlaamse experts hebben de nodige bagage om hen daarin te helpen – bijvoorbeeld omdat ze ooit zelf een KMO hebben geleid en hun kennis en ervaring nu willen delen met collega's in landen in ontwikkeling.

DUURZAAM ONDERNEMEN

Uitzendplatform

Die experts hebben zich verenigd in Ex-Change vzw, een uitzendplatform voor bedrijfsleiders en andere deskundigen die zich vrijwillig en tijdelijk naar het Zuiden laten uitsenden. Daar proberen ze via kadervorming en trajectbegeleiding een vruchtbaar ondernemersklimaat te creëren. Ex-Change wordt gesubsidieerd door de Vlaamse overheid. Zo draagt Vlaanderen bij aan de ontwikkeling van het lokale ondernemerschap en de groei van de lokale werkgelegenheid.

HELPPESK ONDERSTEUNT IMPORT UIT HET ZUIDEN

De Vlaamse overheid wil bedrijven uit zuidelijk Afrika -Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi- ondersteunen om toegang te krijgen tot de Vlaamse en Europese markt. Daartoe heeft ze de Helpdesk Import Vlaanderen opgericht. De aandacht gaat vooral naar lokale KMO's, omdat die voor stabiele werkgelegenheid en duurzame welvaart kunnen zorgen.

Trainingssessies

Unizo werd geselecteerd om de helpdesk vorm te geven. Unizo zal in de drie landen een netwerk van contactpunten opzetten. Per land en in Zuid-Afrika per provincie wordt een team van specialisten samengesteld en opgeleid. Op hun beurt moeten ze in trainingssessies voor lokale KMO's hun kennis en kunde verder verspreiden. Ook zullen ze de ondernemingen effectief bijstaan in hun exportactiviteiten.

Voor het eerste werkingsjaar trekt de Vlaamse Regering alvast circa 300.000 euro steun uit. Eind 2007 volgt een evaluatie en beslist de Vlaamse regering hoe de helpdesk verder kan worden uitgebouwd.

Cashewnotenfabriek in Mozambique

HUMANITAIRE BIJSTAND

Landen die worden geteisterd door rampen, oorlogen of epidemieën mogen niet aan hun lot worden overgelaten. Zodra zich ergens ter wereld een crisissituatie voordoet, kan de Vlaamse Regering besluiten om hulp te bieden. Die financiële steun wordt vervolgens toegewezen aan ervaren ngo's of VN-organisaties, die de noodhulp in het getroffen gebied verzorgt. Het VAIS volgt de noodhulp verder concreet op.

De humanitaire acties worden bij voorkeur uitgevoerd door ervaren organisaties, zodat doeltreffende interventies maximaal gewaarborgd zijn. Elk voorstel wordt beoordeeld aan de hand van kwaliteitscriteria. Zo moet het initiatief de essentiële mensenrechten naleven en mag het niemand discrimineren. De hulp moet doeltreffend en efficiënt zijn, rechtstreeks aan de lokale bevolking en de vluchtelingen ten goede komen en gratis worden verleend. En ten slotte moet het initiatief de lokale situatie na de ramp duurzaam helpen verbeteren.

GLBAAL OVERZICHT PER REGIO

In 2006 kende de Vlaamse overheid 1.609.000 euro toe aan verschillende hulpacties van Vlaamse en internationale organisaties. Daarvan werd 1.109.000 via de Vlaamse NGO's besteed aan 11 verschillende interventies. De meeste interventies waren bestemd voor Libanon en de Palestijnse Gebieden (Midden-Oosten): in 2006 was die regio goed voor 30% van de Vlaamse humanitaire bijstand. De multilaterale organisaties (VN) kregen een half miljoen euro voor 4 interventies.

NOODHULP AAN CONGO EN MIDDEN-OOSTEN

Congo

Oorlogsgeweld veroorzaakt acute noodsituaties en kan bestaande structurele problemen verergeren. Dat is het geval in de oostelijke grensgebieden van Congo. Gemakkelijk te voorkomen ziektes leiden er door ontbering, ondervoeding en gebrekkige zorg- en transportmogelijkheden tot vroegtijdig overlijden. Dat geldt ook voor lichte medische ingrepen zoals bevallingen en voor verwondingen toegebracht aan slachtoffers van beneden, legers en militieën. Gemiddeld ligt de sterftegraad van de bevolking in Oost-Congo 40% hoger dan in vergelijkbare gebieden. De Vlaamse Regering ondersteunde interventies om essen-

tiële hulpgoederen zoals kleding, zeep, huisraad en dekens te verdelen, om de bestaande medische centra te voorzien van extra geneesmiddelen en medisch materiaal en om specifieke kits te verdelen voor de behandeling van cholera.

Midden-Oosten

In de Palestijnse Gebieden maar ook in Libanon eisen hernieuwde vijandelijkheden tussen Israël en de Hezbollah in de zomermaanden veel slachtoffers. Een groot deel van de publieke infrastructuur, waaronder de gezondheidszorg, werd vernield. Het gebrek aan essentiële gezondheidszorg werd nijpend. De Vlaamse overheid steunde in deze regio's verschillende interventies, zowel van Vlaamse ngo's als van VN-organisaties.

HUMANITAIRE BIJSTAND

OVERSTROMINGEN IN SURINAME EN IN ROEMENIË

Roemenië

In Midden- en Oost-Europa deed een combinatie van zware regenval en plotse dooi de rivieren in delen van Duitsland, Oostenrijk, Slowakije, Tsjechië, Servië, Bulgarije en Roemenië buiten hun oevers treden. In westelijk en zuidwestelijk Roemenië werden de districten Dolj, Gorj, Mehedinți en Olt getroffen en kondigde de regering de hoogste alarmfase af. Ruim 11.000 mensen werden geëvacueerd. Met de steun van de Vlaamse overheid werden voor de slachtoffers in de zwaarst getroffen regio's familietenten, dispensariumtenten en kooksets aangekocht.

Suriname

Enige tijd later veroorzaakten hevige tropische regens zware overstromingen in het binnenland van Suriname. De bewoners van het binnenland, veelal Indianen en Marrons, moesten hun huizen ontvluchten. Ongeveer 175 dorpen werden getroffen en 25.000 mensen raakten hun hele hebben en houden kwijt. Huizen, scholen en landbouwgronden werden compleet vernield. Dat had desastreuze gevolgen: doordat veel inwoners volledig afhankelijk zijn van de eigen landbouwactiviteiten en er onvoldoende reserves voorradig zijn, dreigde in het binnenland ook een voedseltekort. De Vlaamse Regering trok 100.000 euro noodhulp uit. Het VAIS klopte aan bij het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties, zodat de Vlaamse steun snel kon worden ingezet voor hulp in de getroffen dorpen.

DROOGTE IN KENIA EN VOEDSELHULP VOOR ZAMBIA

Kenia

In Kenia kregen 3,5 miljoen inwoners zwaar te lijden onder de aanhoudende droogte. De veestapel is haast compleet uitgeroeid, de toekomstige voedselvoorraad is bedreigd en er zijn duizenden hongerdoden. Dat zette het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties (WFP) ertoe aan om een speciaal voedselhulpprogramma voor het land op te starten: het Food Assistance to Drought-Affected People. De financiële steun van de Vlaamse overheid werd gebruikt om 387.000 ton maïs aan te kopen en te verdelen.

Zambia

Droogte maar ook een gebrek aan middelen noopte het Wereldvoedselprogramma (WFP) om een interventie op te zetten voor voedselhulp aan Zambia. Sinds de jaren '70 vangt Zambia, dat zelf een van de armste landen ter wereld is, mensen op die op de vlucht zijn voor het oorlogsgeweld in Congo of Angola. De ruim 80.000 vluchtelingen zijn integraal afhankelijk van voedselhulp. Omdat de fondsen op raakten, moest het WFP in januari 2006 de voedselrantsoenen halveren. Dat kon leiden tot ondervoeding, groeistoornissen bij kinderen en zelfs talrijke hongerdoden in de vluchtelingenkampen. De organisatie deed dan ook een oproep aan de donoren. De Vlaamse Regering trok 150.000 euro uit. Het WFP koopt met deze middelen voedselpakketten aan via een lokaal aankoopprogramma, dat tegelijk de lokale, kleinschalige productie stimuleert en de landbouwinfrastructuur naar een hoger peil tilt.

HUMANITAIRE BIJSTAND

Overzicht humanitaire bijstand 2006

Organisatie	Land	Algemene doelstelling	Subsidie bedrag
OXFAM-SOLIDARITEIT VZW	Algerije	Oxfam wil nieuwe tenten bezorgen aan 3.500 families die dakloos zijn geworden als gevolg van zeer zware regenval in februari 2006.	50.000,00
MEMISA-BELGIE	Congo-Kinshasa	Terugdringen van ziektecijfer en mortaliteit bij ontheemden.	150.000,00
MEMISA-BELGIE	Congo-Kinshasa	De precare leefomstandigheden van een groot deel van de bevolking in Oost – Congo verbeteren en bijdragen tot een duurzame vrede in de regio.	100.000,00
RODE KRUIS - VLAANDEREN INTERNATIONAAL VZW	Ethiopië	De voedselzekerheidssituatie verbeteren van 63.000 mensen in de door de droogte getroffen regio's Somali en Oromia.	150.000,00
RODE KRUIS - VLAANDEREN INTERNATIONAAL VZW	Indonesië	De mensen ondersteunen die werden getroffen door de aardbeving van 26 mei 2006.	149.856,00
UNITED NATIONS WORLD FOOD PROGRAMME	Kenia	Onmiddellijke uitbreiding van de voedsel- en andere noodhulp om de bestaande humanitaire crisis niet nog te laten verslechteren	150.000,00
BELGISCH COMITE VOOR UNICEF	Libanon	Preventie van epidemieën onder de gevluchte bevolking.	100.000,00
CARITAS INTERNATIONAL	Libanon	Basisgezondheidszorg garanderen voor medicatie-afhankelijke patiënten	27.727,00
OXFAM-SOLIDARITEIT VZW	Palestina	De bevolking in de Bezette Palestijnse gebieden toegang geven tot basisgezondheidszorg en kwaliteitsvolle crisisinterventie door het ondersteunen van de ambulancediensten van de Palestinian Medical Relief Society (PMRS)	149.418,75
FOS-SOCIALISTISCHE SOLIDARITEIT	Palestina	De gevolgen van werkloosheid en armoede in de Palestijnse gebieden (Gaza en Westelijke Jordaanoever) helpen bestrijden.	149.993,00
RODE KRUIS - VLAANDEREN INTERNATIONAAL VZW	Roemenië	Voorzien in de basisbehoeften van de door overstroming getroffen bevolking op het gebied van hygiëne en onderdak.	80.000,00
OXFAM-SOLIDARITEIT VZW	Somalië	Het redden van mensenlevens en het lenigen van de noden van 6000 gezinnen in de meest kwetsbare gemeenschappen.	102.005,00
UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME	Suriname	Steun aan de getroffen bevolking bij de overstromingen in het binnenland van Suriname.	100.000,00
UNITED NATIONS WORLD FOOD PROGRAMME	Zambia	De voortzetting van een succesvol voedseldistributieprogramma ten voordele van vluchtelingen uit Congo en Angola.	150.000,00

SENSIBILISERING VIA DE MEDIA

Onze media besteden relatief weinig aandacht aan ontwikkelingen in het Zuiden. Als er al over bericht wordt, zijn de verhalen vaak erg stereotiep: overstromingen, hongersnoden en rampen worden versneden met verhalen over corruptie en hebzucht. Onderwerpen zoals armoede, duurzame handel, vredesopbouw en economische ontwikkeling komen zelden aan bod. Daarom ondersteunt de Vlaamse overheid initiatieven en media die daar iets aan willen doen.

DE VLAAMSE NOORD-ZUID PERSPRIJS

In 2006 heeft de Vlaamse overheid voor de tweede keer de Vlaamse Noord-Zuid persprijs uitgereikt. Die moet de Vlaamse media aanmoedigen om meer aandacht te besteden aan de Noord-Zuid-problematiek en zo de interesse bij het publiek te vergroten.

13 artikels

Een jury kiest elk jaar de auteur van de beste publicatie in de Vlaamse geschreven pers over de Noord-Zuidproblematiek. De winnaar krijgt 5000 euro. In 2006 bestond die jury uit Flip Voets, secretaris-generaal en ombudsman Raad voor de Journalistiek, Jos Bouveroux, hoofdredacteur nieuwsdienst VRT Radio, Lodewijk Berlage, gewoon hoogleraar emeritus, Corine Van Kelecom, coördinator communicatie 11.11.11 en Ann De Ron, redacteur IPS Vlaanderen. De jury kreeg 13 artikels voorgelegd.

Warmte en respect

Winnar werd freelancejournalist en schrijver David Van Reybrouck voor zijn serie KVS in Congo,

verschenen in de krant De Morgen. In september 2005 toerde de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS) door Congo. Brusselse acteurs van Afrikaanse origine brachten er het stuk *Martino* van Arne Sierens en regisseur Raven Ruell verzorgde een workshop met plaatselijke theatermakers. David Van Reybrouck berichtte een week lang uit Kinshasa voor de krant. De jury loofde zijn originele benadering: Van Reybrouck's artikelreeks spreekt cultureel geïnteresseerde lezers aan die meteen ook een stevige portie Noord-Zuidbewustwording meekrijgen. Uit de reeks sprak ook veel warmte en respect voor de Congolezen, wat de jury niet onbewogen liet.

Een eervolle vermelding ging naar de reeks *De moeder van mijn dochter* van Annemie Struyf, (Humo), en naar het artikel 'Te weinig voor te velen' van Isa Van Dorsselaer (De Standaard).

Winnar Vlaamse Noord-Zuid persprijs 2006
David Van Reybrouck

SENSIBILISERING VIA DE MEDIA

Röntgenfoto

De prijsuitreiking vond plaats op 4 september 2006. Ze werd omlijst door de infosessie 'Röntgenfoto van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking'. Pinky Sempe en Nonetho Mokati, twee projectmedewerkers uit Vrijstaat, in Vlaanderen te gast voor een studiebezoek, beten de spits af. Ze vertelden over huiselijk geweld en geweld tegenover kinderen en lichtten toe hoe Zuid-Afrika met Vlaamse steun ijvert om dat uit te bannen. Prof. Dr. Marleen Temmerman schetste een beeld van de aidssituatie in delen van Afrika en liet zien hoe de gezondheidssector in Mozambique met Vlaamse hulp wordt ondersteund. En dirigent-componist Dirk Brossé vertelde enthousiast over het project waaraan hij zijn muzikale hart heeft verloren: het African Children's Choir. Dit kinderkoor trekt al jaren de wereld rond en financiert met concerten en cd-verkoop diverse projecten om in de thuislanden aidswezen onderdak en onderwijs te geven.

FINANCIËLE STEUN VOOR IPS EN MO* MAGAZINE

De steun aan het nieuwsagentschap IPS en aan het maandelijks magazine MO* werd in 2006 verhoogd, zodat ze elk 100.000 euro kregen.

IPS

Het nieuwsagentschap IPS-Vlaanderen maakt deel uit van IPS Internationaal, een netwerk van beroepsjournalisten en specialisten in de communicatiesector. De vijfköppige redactie in Brussel werkt met input van 350 correspondenten in 150 landen en schrijft ook eigen berichten. Het zwaartepunt ligt bij berichtgeving uit Afrika, Azië en Latijns-Amerika. IPS besteedt veel aandacht aan globalisering, migratie, de situatie van minderheden, milieu en ontwikkeling. Het nieuwsagentschap levert nieuws en achtergrondstukken over gebeurtenissen, trends en evoluties in het Zuiden. Het legt zich ook toe op mondiale kwesties zoals duurzame ontwikkeling, de effecten van de globalisering en internationale samenwerking.

MO* magazine.

MO* is een maandelijks mondiaal magazine dat de globalisering concreet en begrijpbaar wil ma-

ken door diepgravende, tegendraadse en verhelderende berichtgeving over en vanuit de hele wereld te brengen. Het maandblad verschijnt in een oplage van 125.000 exemplaren en wordt uitgegeven door vzw Wereldmediahuis.

GEZAMENLIJKE WEBSITE VOOR IPS EN MO

Met de steun van de Vlaamse minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking hebben IPS en MO* in 2006 een gezamenlijke nieuwssite opgericht, die in 2007 online is gegaan. Daarvoor kregen ze 50.000 euro subsidie.

Meer en betere mondiale informatie

De website www.MO.be bundelt de inspanningen van MO* en IPS om in Vlaanderen een zo ruim mogelijk publiek uitgebreidere en betere informatie over de wereld en de mondialisering te bezorgen. MO.be zorgt continu voor mondiaal nieuws: 350 lokale correspondenten van het wereldwijde nieuwsagentschap IPS berichten vanuit 150 landen. De redactie van MO* selecteert de actueelste berichten uit het magazine en brengt mondiaal nieuws uit eigen land. MO.be zorgt er ook voor dat de mening van bekende en minder bekende experts, binnen- en buitenlandse politici en andere opiniemakers uit de wereld wordt gehoord. De website biedt ook grondige analyses van tendensen of belangen die de mondialisering vormgeven.

ONTWIKKELINGSEDUCATIE

Ontwikkelingssamenwerking streeft naar een duurzame en solidaire mondiale samenleving. Armoedebestrijding in het Zuiden is daarvoor natuurlijk essentieel. Maar ook bij ons, in het rijke Noorden, is er nog veel werk aan de winkel: we moeten consumenten en burgers warm maken voor mondiale solidariteit. Ontwikkelingseducatie draagt daartoe bij. De Vlaamse overheid besteedde in 2006 ruim 700.000 euro aan projecten die daar werk van maken.

ORIGINELE EN CREATIEVE PROJECTEN

De Vlaamse overheid verleent al langer overheidssteun aan projecten ontwikkelingseducatie. In 2005 werden die projecten voor het eerst geselecteerd op basis van een sluitend decretaal kader. Dat kader – het decreet ontwikkelingseducatie van 2 april 2004 – legt duidelijke criteria en doelstellingen vast. Zo bepaalt het dat het beleid op het gebied van ontwikkelingseducatie moet bijdragen ‘tot de creatie van een draagvlak voor internationale samenwerking en de ontwikkeling van een houding van internationale solidariteit in het perspectief van een duurzame mondiale samenleving’.

Prioritaire thema's

Elk jaar lanceert de Vlaamse overheid een oproep om projectvoorstellen in te dienen. Voor de oproep 2006 is gekozen voor het prioritaire thema ‘economie en ontwikkelingssamenwerking’. Deelthema's daarvan zijn onder meer de rol van de private sector in ontwikkelingssamenwerking, maatschappelijk verantwoord ondernemen, eerlijke handel en de problematiek van kinderarbeid en kinderrechten.

33 projectvoorstellen

Van de 33 ingediende projecten zijn er 6 gekozen, voor een totaal bedrag van 715.462 euro. In de geest van het decreet ging de voorkeur naar creatieve projecten die het thema vanuit verrassende en creatieve invalshoeken benaderen en zo nieuwe doelgroepen voor mondiale solidariteit warm maken.

Netwerk Bewust Verbruiken vzw	Blijde Bloemen	124.960 euro
de Pianofabriek	Alcantara	115.000 euro
Plan België vzw	'Geef ons een minuut'	128.200 euro
Wereldcentrum Steunpunt Mondiale Vorming	'Achter de Spiegelbeelden'	104.352 euro
Alfa vzw	'2015 Ik loop mee'	182.500 euro
Globelink	FAQtor4	60.450 euro

ONTWIKKELINGSEDUCATIE

BLIJE BLOEMEN

Het project Blijde bloemen is gegroeid uit een samenwerkingsverband tussen de ngo's Netwerk Bewust Verbruiken, Fian, Velt en Max Havelaar. De campagne ijvert voor een rechtvaardige en duurzame bloemenindustrie in Noord en Zuid. Weinig consumenten beseffen dat veel bloemen in onze winkels uit het Zuiden komen, waar ze vaak in schrijnende arbeidsomstandigheden worden geteeld. Ook het milieu heeft onder de geglobaliseerde bloementeel- en -distributie te lijden. De campagne Blijde Bloemen wil de Vlaamse consument daar van bewustmaken.

Geen rozen zonder doornen... In het Noorden drukken de hoge loonkosten het aantal werknemers dat op bloemenbedrijven aan de slag is. In de lagelonenlanden daarentegen zetten de plantages juist wel veel arbeiders aan het werk. In principe zijn die plantages een economische zegen voor het platteland. Zo biedt de teelt van snijbloemen veel vrouwen de kans een betaalde baan te vinden. Anderzijds zijn de arbeidsomstandigheden er vaak ellendig: de arbeiders staan onbeschermd

bloot aan gevaarlijke pesticiden, de lonen zijn laag en vrouwen hebben te lijden onder seksuele intimidatie en verplichte zwangerschapstests. Ook kinderarbeid komt voor.

Verduurzaming. De consument wordt ertoe aangezet wantoestanden in de bloemensector een halt toe te roepen door bewust voor alternatieven te kiezen. Er zijn immers bloemenplantages in het Zuiden die wel bloemen produceren met respect voor mensenrechten en milieu. Door sociale en ecologische normen te promoten, kunnen we bovendien de bestaande handelsstromen verduurzamen. Zo kan de bloemensector in het Zuiden worden ingeschakeld in een duurzaam ontwikkelingsproces, dat gebaseerd is op de principes van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Valentijn. De campagne Blijde Bloemen is gestart op Valentijnsdag 2007. In heel Vlaanderen organiseerden lokale groepen actiemomenten en infoavonden, scholen kregen educatieve pakketten en passanten kregen fair trade bloemen aangeboden. De Belgische bloemensector wordt bij de campagne betrokken en wordt gestimuleerd om meer Blijde Bloemen aan te bieden – bloemen die geproduceerd zijn met respect voor mensenrechten en milieu. Dat kunnen biologische of fair trade bloemen zijn, maar net zo goed lokale en seizoensgebonden bloemen. www.blijdebloemen.be

ALCANTARA: VERKOOPPUNT ÉN OPLEIDINGSTRAJECT

De Pianofabriek, het Vlaams Gemeenschapscentrum in de Brusselse gemeente Sint-Gillis, stelde het project Alcantara voor. Het doel: Marokkaanse vrouwen fair trade producten laten verkopen aan een Marokkaans en Vlaams publiek, dat zo wordt gesensibiliseerd voor de Noord-Zuidproblematiek. Het kloppend hart van het project wordt het Fair trade café van de Pianofabriek, dat ook zal fungeren als informatie- en ontmoetingspunt voor alles wat te maken heeft met eerlijke handel, duurzame ontwikkeling, de Noord-Zuidproblematiek, enzovoort. Het café opent zijn deuren in april 2007.

Brug tussen Noorden en Zuiden. Alcantara is een verkooppunt van op een ethisch verantwoorde manier vervaardigde artisanale producten uit Marokko. Ze worden verkocht via een showroom in het Fair trade café van het Gemeenschapscentrum, maar ook via het internet, beurzen en een beperkt aantal verkooppunten. Alcantara vormt zo de brug tussen lokale traditionele vrouwenateliers uit het Zuiden en een gemotiveerd en koopkrachtig publiek in het Noorden.

Opleiding en stage. Een groep Marokkaanse vrouwen krijgt een opleiding in verkoopstechnieken en bediening. Zo worden zij klaargestoomd voor hun stage in het Fair trade café en het verkooppunt van De Pianofabriek. De bedoeling is dat de vrouwen versterkt uit dat opleidingstraject komen, en dat ze zich verbonden voelen met de doelen van het project en met de vrouwen uit het Zuiden. Die doelen zijn:

- sensibiliseren rond ethische en eerlijke handel
- die alternatieve manier van consumeren ook ondersteunen
- sensibiliseren rond de Noord-Zuidproblematiek en rond duurzame ontwikkeling
- werken rond opleiding, tewerkstellingskansen en emancipatie: gemotiveerde allochtone vrouwen een kans geven om te leren, te groeien en een plaats te veroveren op de arbeidsmarkt
- een intercultureel klimaat stimuleren, met een gemengde groep van vrijwilligers en een divers cliënteel in de cafetaria en het verkooppunt
- coöperatieven in Marokko ondersteunen en de kennis over Marokko vergroten.

GEMEENTELIJKE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Niet alleen burgers en ngo's dragen hun steentje bij tot de ontwikkelingssamenwerking. Ook steeds meer gemeenten doen dat. Dankzij een convenant kunnen zij hun bevolking sensibiliseren voor mondiale solidariteit. Door een samenwerkingsverband met een partnerstad in het Zuiden op te zetten, kunnen ze er democratiseringsprocessen en de bestuurskracht versterken.

37 GEMEENTELIJKE CONVENANTS

Convenants zijn samenwerkingsovereenkomsten waarin de gemeente van de Vlaamse overheid ondersteuning en subsidies krijgt in ruil voor het uitwerken van een strategisch driejarenplan. Het belangrijkste doel van convenant is het versterken van het lokale Noord-Zuidbeleid.

Decreet

Sinds begin 2005 past het convenantenbeleid in een decretaal kader. Dat moet een actief lokaal beleid rond ontwikkelingssamenwerking stimuleren. Aan de convenants met de lokale besturen zijn subsidies gekoppeld waarvoor elk jaar een vastleggingskrediet van € 2.000.000 is begroot.

17 + 20 gemeenten

Voor de periode 2005-2007 sloot de Vlaamse Regering een convenant met 17 gemeenten: Bierbeek, Brasschaat, Brussel, Dilbeek, Edegem, Evergem, Gent, Herent, Ieper, Koksijde, Kortrijk, Leuven, Lommel, Mechelen, Merelbeke, Middelkerke en Oostende.

Voor de periode 2006-2008 adviseerde het VAIS om met 20 gemeenten een convenant te sluiten. Het gaat om de gemeenten Essen, Etterbeek, Geel, Genk, Harelbeke, Hasselt, Hoogstraten, Kortenbergh, Maaseik, Maasmechelen, Mol, Olen, Roeselare, Sint-Niklaas, Sint-Truiden, Turnhout, Waregem, Westerlo, Zemst en Zoersel.

Geen aanvragen in 2006

In 2006 konden geen aanvragen voor een convenant worden ingediend. Het decreet bepaalt

immers dat in in de periode van zes maanden voordat een nieuwe bestuursploeg aantreedt, geen nieuwe convenants gesloten kunnen worden. Voor de convenants 2008-2010 worden de aanvragen verwacht voor 1 oktober 2007.

OLEN: BAND MET IXCÁN, GUATEMALA

Sinds halfweg jaren '80 al hebben inwoners van Olen solidariteitsbanden aangeknoopt met rurale gemeenschappen in Guatemala – en dan vooral met de gemeente Ixcán, een van de meest getroffen conflictgebieden in de burgeroorlog die het land tot 1996 teisterde. In 2001 kregen die relaties een officieel karakter, doordat Olen met Ixcán een stedenband aanging.

Convenant als ondersteuning. Mede dank zij de subsidie van de Vlaamse overheid kreeg die stedenband concreet gestalte door allerlei initiatieven: leerkrachten-uitwisselingen, ambtenarenvormingen, communicaties tussen noord-zuidambtenaren, inleefreizen voor mandatarissen, sensibiliseringsacties, enzovoort. Olen nam tijdens de periode 2002-2004 deel aan het proefproject convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse overheid. Voor de periode 2006-2008 heeft het gemeentebestuur dan met de Vlaamse overheid een convenant gesloten.

Inleefreis leerkrachten. Van 4 tot 19 juli 2006 verbleven leerkrachten van Olense scholen in Ixcán. Ze maakten er met de lokale partners afspraken om duurzaam samen te werken rond het tweede millenniumdoel, dat elk kind recht geeft op basisonderwijs. In het informatieblad van de gemeente Olen verscheen een reisverslag. Een fragment:

Als we de scholen gingen bezoeken, overnachtten we bij gezinnen. Dat was een verrijkende ervaring. We deelden

GEMEENTELIJKE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

er een slaapkamer met de hele familie. Als ontbijt kregen we eieren met bruine bonen en soms zelfs ene geslachte kip. (...) In de scholen werkten we met de kinderen rond het thema 'zang en dans'. Onze zevensprong was een echt succesnummer. Het enthousiasme was van beide kanten zeer groot. Het was fijn om op die manier met de kinderen te mogen werken. Het onthaal in de verschillende dorpen was heel hartelijk. (...) We hebben aan den lijve ondervonden hoe ingrijpend zo'n inleefreis is: op die manier word je helemaal ondergedompeld in een andere cultuur en leer je de levenswijze begrijpen. De zusterband Olen-Ixcàn is belangrijk voor de mensen ginder en hier. (...) Volgend schooljaar wordt er in de verschillende Olense scholen zeker verder gewerkt rond Guatemala. (Uit: De Driehoek, november 2006)

GENK: FAIR TRADE EN BOTSWANA

De stad Genk voert al sinds jaren een actief Noord-Zuid-beleid. Samen met de vrijwilligers van het Genks Comité voor Ontwikkelingssamenwerking worden tal van projecten opgezet. Veel aandacht gaat naat het informeren en bewustmaken van de Genkenaren. Ook is een fair trade beleid op poten gezet, met de aankoop van schone kleren en eerlijke koffie. Intussen mag Genk zich overigens officieel een FairTradeGemeente noemen.

Drie pijlers. Ook Genk nam al tijdens de periode 2002-2004 deel aan het proefproject gemeentelijke convenants ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse overheid. In het convenant 2006-2008 wil het stadsbestuur rond de drie grote pijlers werken: sensibilisering van de eigen bevolking, capaciteitsopbouw (het versterken van de eigen capaciteiten, mensen en middelen) en de stedenband. Sinds 2004 heeft Genk een stedenband met Francistown (Botswana). Beide steden willen samen werken aan goed lokaal bestuur in Noord én Zuid. Momenteel focussen beide steden sterk op het afval- en rileringsbeleid, maar ook sociale thema's zoals jeugd- of wijkwerking zullen aan bod komen.

Werkbezoek. In mei-juni 2005 bracht een vierkoppige delegatie van het Genkse stadsbestuur een werkbezoek aan Francistown. Op de website www.genk.be stond het reisverslag. Een fragment:

Na het sociale programma van vandaag is het ons duidelijk welke enorme sociaal-economische verschillen de bevolking verdelen. Vele Francistowners slagen erin een goed leven uit te bouwen, iedereen kan naar school en

heeft toegang tot gezondheidszorg. Maar vandaag leren we dat de noden soms toch nog erg hoog zijn.

Het bezoek aan Plot 911 (een sociaal project dat zich richt op jongeren, werklozen en kansarmen) is een ware overrompeling van mensen met weliswaar heel veel goeie ideeën, projecten en dromen, maar helaas ook met een nijpend gebrek aan middelen. De budgetten van zulke projecten worden de laatste jaren dramatisch teruggeschoefd. Naar de reden hoeven we niet lang te zoeken. De trieste realiteit van HIV/AIDS sloopt enorm veel geld op. Toch is het niet al kommer en kwel op Plot 911. Jonge werklozen kunnen er allerlei praktische vaardigheden aanleren, zoals timmeren of tuinieren. De tuin loopt vol mensen die om een of andere reden het hoofd niet meer boven water konden houden en met de opbrengst van een klein tuintje een nieuw leven opbouwen.

Intussen worden we vergezeld door enkele jongeren van de Botswana National Youth Council. Ze dromen al hardop van een bezoekje aan de sister city in Belgium en een uitwisseling met Genkse jongeren. Helaas kunnen we hen niet veel beloven... Maar de informatie zullen we zeker doorgeven. Van Plot 911 gaat het naar een klein bakstenenfabriekje, dat werd opgezet voor gezinnen zonder inkomen. Het zware werk in de brandende zon is hard, maar het fabriekje is inmiddels in heel F'town bekend om de kwaliteit van z'n projecten en zal weldra op eigen benen staan.

In de namiddag krijgen we de gelegenheid kennis te maken met twee typisch Botswaanse modellen van inspraak: het ward development comité (wijkontwikkelingscomité bestaande uit 10 inwoners per wijk) en de Kgotla (een traditionele bijeenkomst met hoogwaardigheidsbekleders waar mensen vragen kunnen stellen, hun grieven kunnen uiten en ingelicht worden over het beleid).

Wat we hier zien laat een grote indruk na: blijkbaar stoelt het beleid in Botswana in grote mate op voorstellen en projecten die door de burgers zelf geformuleerd worden. Een zogenaamde bottom up benadering, waar ze hier - terecht - erg trots op zijn. Dat maakt werkbezoeken als dit zo boeiend: ze geven je de gelegenheid achter de schermen van een land te kijken. Mee te maken hoe het eraan toe gaat in de politiek, op een stadsbestuur, hoe de mensen dagelijks leven,... Het is een unieke kans die we graag aangrijpen.

DE VIERDE PIJLER

Het landschap van de ontwikkelingssamenwerking is erg gevarieerd. Naast de diverse overheden met hun bilaterale samenwerking (de eerste pijler), de internationale multilaterale organisaties (de tweede pijler) en de ngo's (derde pijler), is de jongste jaren een vierde pijler ontstaan: nieuwsoortige ontwikkelingsinitiatieven van bedrijven, vriendengroepen, scholen, jeugdverenigingen, stichtingen, mutualiteiten, vakbonden – stuk voor stuk organisaties voor wie ontwikkelingssamenwerking niet de kernopdracht is, maar die toch een partnerschap met het Zuiden willen aangaan.

DE VIERDE PIJLER IN KAART

Om die groep van niet-traditionele ontwikkelingsactoren in Vlaanderen scherper in beeld te krijgen, gaf de Vlaamse minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking in 2005 het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) de opdracht om die vierde pijler te onderzoeken. Dat onderzoek moest die nieuwe actoren in kaart brengen en beleidsmaatregelen voorstellen. Uit de studie blijkt dat de vierde pijler in Vlaanderen ongeveer 1.100 organisaties omvat.

Draagvlakverbreding

Die initiatieven zijn erg heterogeen. Soms gaat het om coherente gemeenschappelijke acties die mikken op netwerking tussen het Noorden en het Zuiden, maar er zijn ook veel disparate initiatieven die streven naar maatschappelijk verantwoord ondernemen door fair trade initiatieven, door een eigen keurmerk te introduceren of door werknemers of cliënteel warm te maken voor een concreet project in het Zuiden – bijvoorbeeld door oude schoenen, boekentassen, of brilmonteren in te zamelen. Soms krijgen die initiatieven een institutionele vorm en evolueren ze tot vzw's die van ontwikkelingssamenwerking hun hoofdoel maken. In elk geval vormt die vierde pijler de voorbode van een verbreding van het draagvlak. Door de globalisering zijn we – in en door ons dagelijks handelen – samen betrokken bij ontwikkelingssamenwerking.

Dialogoog en samenwerking

De resultaten van het HIVA-onderzoek vormen het vertrekpunt voor een studiedag voor alle actoren van de vierde pijler. Het is de bedoeling om tussen al die actoren een dynamiek van dialoog en samenwerking aan te zwengelen. Het VAIS zal die studiedag in 2007 organiseren.

DUURZAAM CONSUMEREN

Fair trade of eerlijke handel streeft naar meer gelijkheid in het internationale handelsverkeer en naar open en gelijkwaardige relaties met producenten in ontwikkelingslanden. Als producenten in minder ontwikkelde economieën eerlijker handelsvoorwaarden en een faire prijs krijgen, gaat hun levensstandaard omhoog en worden ze gestimuleerd om duurzaam te produceren. Net als het actief ondersteunen en stimuleren van duurzaam ondernemen in het Zuiden, steunt de Vlaamse overheid de doelen van de fair trade beweging. Beiden zijn immers zijden van eenzelfde medaille. Dat doet ze onder meer door haar inkoopkracht in te zetten: op een effectieve en zeer zichtbare manier draagt ze bij aan duurzaam consumeren en speelt zo een voorbeeldrol.

DAG VAN DE FAIR TRADE

Fair Trade hap op het bord van de minister

Van 27 september tot 7 oktober vond de nationale week van de Fair Trade plaats. Gewoontegetroouw nam ook de Vlaamse overheid daaraan deel. De jaarlijkse fair trade maaltijd voor de 13.500 Vlaamse ambtenaren wordt stilaan een traditie. Voor de vijfde keer op rij serveerden de restaurants van de Vlaamse Gemeenschap maaltijden met duurzame producten uit het eerlijke handelscircuit. Ook de Vlaamse minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking schoof een stoeltje bij om de kippensoep met pinda's, XimXim de Galinha met gele rijst en de mascarpone crème met witte chocolade te proeven. Aan info-en degustatiestands konden de ambtenaren kennismaken met het gamma eerlijke producten.

VLAAMSE OVERHEID BLIJFT DUURZAAM AANKOPEN

Het Vlaamse ambtenarenkorps, de kabinetsmedewerkers en hun bezoekers drinken al een sinds 2001 koffie van het Max Havelaarkeurmerk. Dat had de Vlaamse overheid beslist omdat ze in het label Max Havelaar een belangrijk ontwikkelingsinstrument ziet om producenten in het Zuiden een minimuminkomen te waarborgen. Ondertussen behoren fruitsap en wijn uit het eerlijke handelscircuit ook tot de vaste aankopen. In 2006 werden 28 ton koffie, 17.382 literflessen fruitsap, 10680 kleine flesjes fruitsap en 3156 flessen wijn aangekocht. Daarmee behoort de Vlaamse overheid tot de grootste klanten binnen het eerlijke handelscircuit.

Fair Trade maaltijd in het restaurant van het Bouwrijgebouw

BIJLAGEN

MIDDELEN

In 2006 beschikte het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking over een budget van € 17.478.000 om bestaande en nieuwe programma's en projecten te steunen, zowel in Vlaanderen als in het Zuiden.

BESTEDING VAN HET BUDGET

Noordwerking

Van dat budget ging ruim 30% naar de Noordwerking. Die omvat allerlei sensibiliseringsacties (ontwikkelingseducatie, samenwerking met de gemeenten, de Vlaamse Noord-Zuid persprijs, enzovoort). Ook worden organisaties en initiatieven ondersteund die bijdragen tot draagvlakverbreding. Met het budget voor de Noordwerking werd ook de samenwerking tussen kleine en middelgrote bedrijven in het Noorden en het Zuiden gefinancierd, net zoals de oprichting van de Helpdesk Import Vlaanderen. Ook veeleer structurele financieringen, o.a. de loonsubsidies aan ontwikkelingsorganisaties, Ex-Change, Wereldmediahuis, VVOB en het nieuwe project 4C putten uit dit budget.

Voor het Waarborgfonds Microfinanciering werd in de begroting 2006 een bedrag van € 248.000,00 uitgetrokken.

Zuidwerking

Het leeuwendeel, bijna 66%, van het budget was bestemd voor initiatieven in het Zuiden, vooral via de directe samenwerking met de partnerlanden Malawi, Mozambique en Zuid-Afrika. Daar hoort

ook een bedrag van € 300.000 bij, dat via de Wereldgezondheidsorganisatie in zuidelijk Afrika wordt besteed.

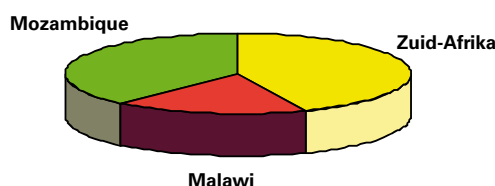
In 2006 werd de samenwerking met het nieuwe partnerland Malawi opgestart. Daaraan werd bijna een vijfde van het Vlaamse ontwikkelingsbudget voor het Zuiden besteed.

In de Zuidwerking werden in 2006 vooral verbindingen gesloten in de sectoren gezondheidszorg (de strijd tegen hiv/aids en basisgezondheidszorg) en rurale ontwikkeling (verhoging van de voedselzekerheid en de capaciteit van kleine ondernemingen).

Noodhulp

In 2006 beheerde het VAIS ook een budget voor Noodhulp. Met een krediet van € 1.609.000 werden in totaal 14 interventies ondersteund, zowel via Vlaamse noodhulporganisaties als via VN-instellingen. Veruit de meeste interventies kwamen ten goede aan het Midden-Oosten. Dat had vooral te maken met de schrijnende situatie in Libanon en de Palestijnse Gebieden. Die regio was goed voor ongeveer 30% van de Vlaamse humanitaire bijstand. Ook Oost-Afrika bleef een belangrijk aandachtsgebied.

Aandeel van de Vlaamse partnerlanden binnen de Zuidwerking budget 2006

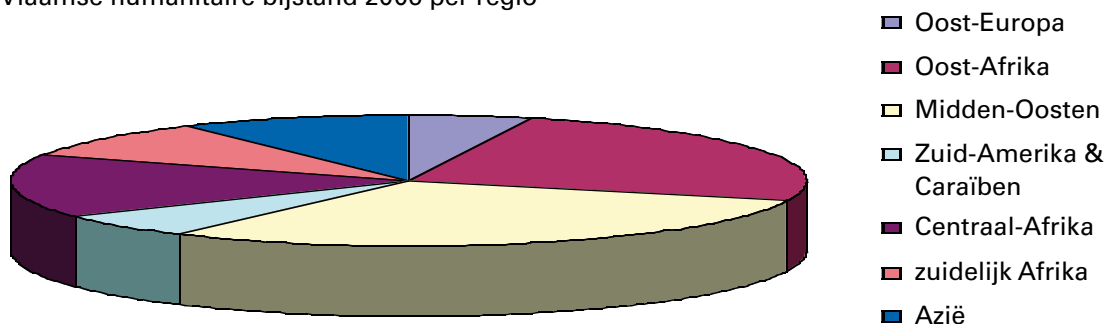

EVOLUTIE BEGROTING EN TOTALE BUDGET

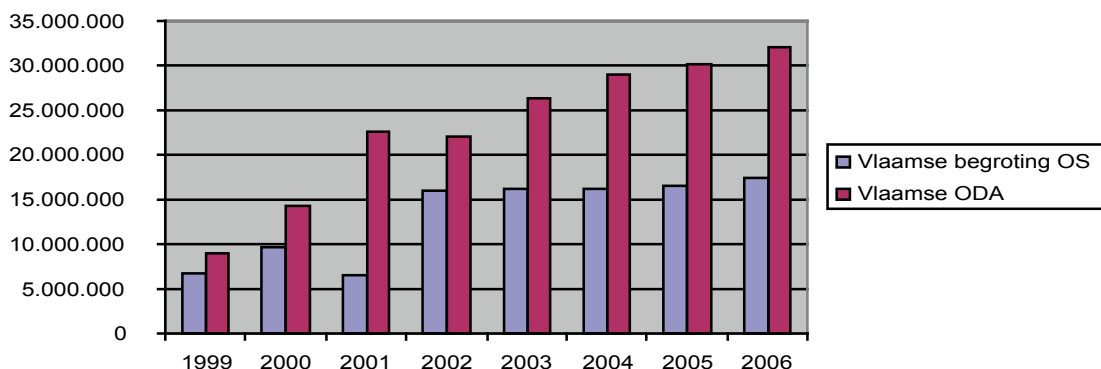
Uit de jaarlijkse Ontwikkelingssamenwerkingstatistieken van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) blijkt dat de totale Official Development Assistance (ODA) ook in 2006 weer is gestegen. Dat is het geheel van ontwikkelingsrelevante giften en leningen die worden betaald met overheidsgelden en die de economische en sociale ontwikkeling als hoofddoelstelling hebben. Het ODA is dus ruimer dan de begroting die elk jaar voor ontwikkelingssamenwerking wordt vastgelegd.

De verschillende departementen van de Vlaamse overheid besteedden in 2006 een bedrag van € 32 miljoen aan diverse samenwerkingsinitiatieven met het Zuiden. In vergelijking met 2005 is dat bijna 2 miljoen euro meer.

Vlaamse humanitaire bijstand 2006 per regio

Evolutie Vlaamse ODA en de begroting OS

OVERZICHT LOPENDE PROJECTEN IN 2006

Projecten in Zuid-Afrika

Project	partner		sector	Vlaams budget	Fase (opstart, uitvoering, afronding)
	Soort	Naam			
Empowerment for food security 2005-2009	provinciale overheid	Department of Agriculture and Environmental Affairs, Kwazulu Natal	landbouw - voedselzekerheid	7.500.000 €	opstart
Agribusiness Development Academy Programme 2005-2009	provinciale overheid	Department of Agriculture; Limpopo	landbouw- bedrijfsbeheer	7.500.000 €	opstart
Capacity building for the use of Agricultural Information Centres	provinciale overheid	Department of Agriculture and Environmental Affairs, Kwa-Zulu-Natal	landbouw - voorlichting	98.927 €	afronding
Traditional food promotion project	provinciale overheid	Department of Agriculture and Environmental Affairs, Kwa-Zulu-Natal	landbouw – gezonde voeding	79.695 €	afronding
Job creation/Small-medium and micro enterprises in the Free State 2005-2009	provinciale overheid	Department of the Premier; Free State	kmo-sector – werkgelegenheid/bedrijven-centra	3.750.000 €	opstart
The Youth and Community Wellness Programme in Xhariep in de Free State.	provinciale overheid	Department of the Premier, Free State	hiv/aids - jeugdwelzijn	3.750.000 €	geformuleerd
Strengthen Voluntary Confidential Counselling and Testing in the Free State Province	provinciale overheid	Department of Health, Free State	hiv/aids - preventie	609.985,00 €	uitvoering
The Voluntary Counselling and Testing Project in the Limpopo Province	provinciale overheid	Department of Health and Welfare of Limpopo	hiv/aids - preventie	837.115,39 €	uitvoering
Home and community based care in Limpopo	provinciale overheid	Limpopo Department of Health and Welfare	hiv/aids - thuiszorg	835.041,06 €	uitvoering

BIJLAGEN

Project	partner		sector	Vlaams budget	Fase (opstart, uitvoering, afronding)
	Soort	Naam			
A Domestic Violence and Rape Victim Empowerment programme targeted at Children and Women in the Free State Province	provinciale overheid	Department of Public Safety, Security and Liason, Free State"	huiselijk geweld tegen vrouwen en kinderen	491.399,53 €	uitvoering
Children at risk: breaking the cycle of violence in Free State.	provinciale overheid	Department of Social Development Free State	jongeren als secundaire slachtoffers van huiselijk geweld of hun overstap naar daders	826.383 €	uitvoering
The Manyeleti Youth Academy Project	provinciale overheid	Department of Safety, Security Limpopo	jeugdcriminaliteit	680.825 €	uitvoering
Youth Development Centre Project	provinciale overheid	Department of Public Safety, Security and Liaison ; Free State	jeugdcriminaliteit	601.102 €	herformulering
Implementation of a housing component within a municipal structure and provide housing consumer education/ deel I	provinciale overheid	Department of Housing, Kwa-Zulu-Natal	huisvesting	395.500 €	afronding
Implementation of a housing component within a municipal structure and provide housing consumer education at municipalities/deel II	provinciale overheid	Department of Housing of KwaZulu Natal	huisvesting	590.179 €	uitvoering
Groutville Community Care Homes Project in KwaZulu Natal.	provinciale overheid	Department of Housing Kwa-Zulu Natal,	huisvesting – hiv/aids wezen	297.188 €	opstart
Water and Sanitation Programme for the deep rural areas in the Sekhukhune district	ngo via nationale overheid	NGO Tsogang via Department of Water and Forestry	drinkwatervoorziening	1.475.056,80 €	uitvoering

Project	partner		sector	Vlaams budget	Fase (opstart, uitvoering, afronding)
	Soort	Naam			
KwaZulu Natal Nature-based and Cultural Tourism Skills Development in the Greater St Lucia Wetland Park	parastatale	Greater St Lucia Wetland Park Authority, Kwa-Zulu-Natal	toerisme - tewerkstelling	449.720 €	uitvoering
Early Childhood Development	provinciale overheid	Department of Education Free State	onderwijs - kleuteronderwijs	407.993,37 €	uitvoering
Integrated Training Programme to Empower Role Players in the Local Government and Education Spheres in the Umkhanyakude District Municipal Area in Kwa-Zulu Natal	provinciale overheid	Departments of Education and Local & Traditional Government KwaZulu Natal	management van lokale overheid en onderwijs	1.009.348 €	afronding
Local Governance Unit/Deel I	provinciale overheid	Department of Local Government and Housing Free State	lokaal overheidsmanagement	243.288 €	afronding
Local Governance Unit/Deel II	provinciale overheid	Department of Local Government and Housing Free State	lokaal overheidsmanagement	341.400 €	uitvoering
Community Arts Centres	nationale overheid	Department of Arts and Culture	cultuur	489.691 €	afronding
South African Provincial Legislatures support programme: Speaker's Forum Human Resource Development Committee	ngo	Association of European Parliamentarians for Africa (AWEPA)	hiv/aids	346.300 €	afronding
Training and support of the after care centres for adults with a mental retardation in the Northern Province of South-Africa	provinciale overheid + Vlaamse vzw	Department of Welfare Limpopo + Fenix Unite vzw	gehandicapten-sector	779.590 € + 371 840 €	uitvoering
Integrated service delivery for people with disabilities in the Northern Province	provinciale overheid	Department of Welfare Limpopo	gehandicapten-sector	429.326 €	afronding

Project	partner		sector	Vlaams budget	Fase (opstart, uitvoering, afronding)
	Soort	Naam			
OSDP Awareness Raising Campaign	nationale overheid	Office on the Status of Disabled Persons (OSDP) in the Presidency	gehandicapten-sector	531.800 €	uitvoering

Projecten in Mozambique

Titel project	partner	sector	Vlaams budget	looptijd
Geïntegreerd netwerk voor de strijd tegen hiv/aids in Tete en Moatize	Ministerie van Gezondheid (MISAU), Provinciale Gezondheidsdiensten provincie Tete, Artsen zonder Grenzen, Instituut voor Tropische Geneeskunde, Universiteit Gent (International Center for Reproductive Health)	gezondheid	4.607.637 €	2004-2007
Bouw van een nieuwe afdeling in het centraal hospitaal van Beira	Ministerie van Gezondheid (MISAU)	gezondheid	1.043.082 €	2005-2008
Constructie en rehabilitatie van gezondheidsinfrastructuur in de provincies Inhambane en Gaza	Ministerie van Gezondheid (MISAU)	gezondheid	560.000 €	2005-2007
Strategie voor de aanpak van de toenemende vervrouwelijking van de HIV-epidemie in Mozambique	UNAIDS	gezondheid	815.000 €	2005-2008
Steun aan PROSAUDE (gemeenschappelijk fonds voor de gezondheidssector)	Ministerie van Gezondheid (MISAU)	gezondheid	4.000.000 €	2006-2007 (2010)
Human Resources for Health	Ministerie van Gezondheid (MISAU), Instituut voor Tropische Geneeskunde	gezondheid	1.063.600 €	2006-2008
Basisgezondheidszorg en capaciteitsopbouw in de provincie Tete	Rode Kruis Vlaanderen en Rode Kruis Mozambique	gezondheid	740.086 €	2006-2008
Expansie van de basisgezondheidsdiensten in het Maravia District (provincie Tete)	Ministerie van Gezondheid (MISAU)	gezondheid	3.404.898 €	2007-2009
Vilanculo vormingscentrum	Fundação para o Desenvolvimento da Comunidade (FDC)	onderwijs en opleiding	454.000 €	2003-2007
Apopo-project	Apopo	ontmijning	1.296.162 €	2003-2007

Projecten in Marokko

Titel project	partner		sector	Vlaams budget	Fase (opstart, uitvoering, afronding)
	soort	Naam			
Het ontwikkelen van een polyvalent vormingsprogramma en de bouw van twee klassen, een laboratorium, minicrèches, een bureau en toiletten	vereniging	Association Solidarité Féminine	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	150.000 €	afgerond 2006
Herintegratie van straatkinderen	ngo	Bayti	vorming straatkinderen	149.950 €	afronding gepland voor 30/06/07
Oprichting productie-coöperatieven argania-amandelen op het platteland	vereniging	Association Ibn Al Baytar	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	252.850 €	afgerond in 2006
Organisatie van traditionele ambachtslui	ngo	Vlaams Internationaal Centrum	opleiding tewerkstelling	365.664 €	afronding gepland voor 30/04/07
Bijstand en vorming van de vrouwen in de gevangenis van Tetouan	vereniging	L'Union Nationale Des Femmes Marocaines	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	52.230 €	afgerond in 2006
Opsporing en behandeling van kinderen met een handicap in Kenitra	ngo	Association Marocaine Vie Marocaine	medische hulpverlening gehandicapte kinderen en vorming ouders	217.600 €	afronding gepland voor 30/06/07
Ontwikkelingskansen voor de jonge vrouw van Tazolte	ngo	Association Al Manar	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	111.617 €	afgerond in 2006
Beroepsopleiding in Casablanca voor vrouwelijke slachtoffers van geweld	ngo	Union de l'Action Féminine	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	110.400 €	afronding gepland voor 30/06/07
Alfabetisering en beroepsopleiding in de regio van Tetouan-Chefchaouen	vereniging	Association Al Horra	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	64.800 €	afgerond in 2006
Vorming en werk voor vrouwen	coöperatieve vennootschap	Ajddigue	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	135.932 €	financiële afronding gepland 2007
Alfabetisering en beroepsopleiding voor alleenstaande moeders	vereniging	Association Enfance et Solidarité Centre El Massira pour la protection de l'Enfance	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	44.900 €	afgerond in 2006

BIJLAGEN

Titel project	partner		sector	Vlaams budget	Fase (opstart, uitvoering, afronding)
	soort	Naam			
Alfabetisering en opleiding van vrouwen in Amezrou	vereniging	Alamal	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	95.900 €	afgerond in 2006
Volwassenen- en jongereneducatie voor gelijkheid en burgerschap	ngo	Ligue Démocratique des Droits des Femmes	vorming vrouwenrechten	607.267 €	afronding gepland voor 30/06/07
Alfabetisering en beroepsopleiding in de regio van Alhoceima	vereniging	Association Ait Kamra pour la coopération et le Développement	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	39.400 € 31.872 € (herformulering)	afronding gepland voor 30/06/07
Verbetering van de positie van de vrouw in de coöperatieve van Beni Yaala Zkara van Jerada	vereniging	Association Marocaine pour l'Action de Développement	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	9.900 €	afgerond in 2005
Productieateliers 'El Mendil' in de regio Kmiss Anjra	vereniging	L'Union Nationale des Femmes Marocaines	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	90.210 €	afgerond in 2006
Vorming van vrouwen in de provincie Taroudant	vereniging	Forum Belgo Marocain pour la Coopération, le Développement et la Solidarité	vorming vrouwenrechten tewerkstelling	103.880 €	afronding gepland voor 31/03/2007

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever: Freddy Colson, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel

Coördinatie: Gitti Van den Borre, VAIS

Redactie: Jansen & Janssen uitgeverij - www.jaja.be

Concept: Christoph Ennekens - www.iguane.be

Lay-out: Ingrid Van Rintel, Vlaamse overheid - afdeling Communicatie

Foto's: Johan Verlinden, VAIS (Freddy Colson, Katrien de Pauw, Zohra El Aissaoui, Laurence Hendrickx), Stad Gent, Blije Bloemen.

Druk: Departement Bestuurszaken, afdeling Facilitair management, digitale drukkerij

Depotnummer: D/2007/3241/059

Meer informatie?

Bezoek onze website: www.vlaanderen.be/ontwikkelingssamenwerking

E-mail: ontwikkelingssamenwerking@vlaanderen.be

